

vergadering **C32**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 20 oktober 2022



**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Rita Moors aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Limburgse industrieterreinen – 254 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het flexibel delen van personeel in de horecasector – 180 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de witteraafcampagne van VDAB – 187 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe sensibiliseringsactie van VDAB – 260 (2022-2023)	9
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de op 11 oktober 2022 aangekondigde federale maatregelen en de impact ervan op het Vlaamse arbeidsmarktbeleid – 232 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen van het federale begrotingsakkoord voor de Vlaamse arbeidsmarkt – 262 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun voor student-ondernemers – 252 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lage werkzaamheidsgraad van personen van buiten de Europese Unie – 261 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vijfde Socio-economische Monitoring en de aanbevelingen voor meer gelijke kansen en diversiteit op de Vlaamse arbeidsmarkt – 299 (2022-2023)	24
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het uitbuiten van seizoenarbeiders – 265 (2022-2023)	30
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van het federale wetsontwerp tot wijziging van de Vreemdelingenwet op de doorlooptijden voor gecombineerde vergunningen – 292 (2022-2023)	32

VRAAG OM UITLEG van Rita Moors aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Limburgse industrieterreinen – 254 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, uit recente berekeningen van de provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) Limburg blijkt dat de Limburgse industrieterreinen goed zijn voor 40 procent van het aantal jobs en slechts 3,5 procent van de totale Limburgse oppervlakte innemen. Met die 3,5 procent ligt de bezettingsgraad van het aantal industrieterreinen in Limburg iets hoger dan in de rest van Vlaanderen, waar gemiddeld 2,8 procent van de oppervlakte ingenomen wordt door bedrijventerreinen. Volgens de berekeningen van POM bevinden zich in Limburg ruim 4500 bedrijven op de industrieterreinen, die samen 113.000 jobs creëren en dus goed zijn voor twee vijfde van alle arbeidsplaatsen in de provincie. Bovendien zijn de bedrijventerreinen goed voor 40 procent van de totale toegevoegde waarde van Limburg. Dat bewijst nog maar eens het economische belang van industrieterreinen.

Een deel van de Limburgse industrieterreinen is echter verouderd en zou groener en eco-efficiënter moeten worden ingericht. Dat is een taak voor POM Limburg en de lokale besturen.

U hebt een aantal instrumenten om ervoor te zorgen dat bestaande bedrijfsruimten beter benut kunnen worden, zoals de subsidieregeling voor de heraanleg van bedrijventerreinen, de brownfieldconvenantenregeling en subsidies. De relancemiddelen voor de herontwikkeling van bedrijventerreinen en brownfields kunnen daarvoor worden ingezet. In de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) 2022 geeft u aan dat met het oog op een verduurzaming van de bestaande bedrijventerreinen onderzocht zal worden hoe ontwikkelaars beter kunnen worden ondersteund door 'het combineren van lokale kennis en databronnen'.

Dat brengt mij tot de volgende vragen.

Welke rol zal Vlaanderen opnemen om de POM en de lokale besturen te ondersteunen, te motiveren en te sensibiliseren om de Limburgse bedrijventerreinen groener en eco-efficiënter te maken?

Werd er ondersteuning gevraagd aan de Vlaamse overheid voor de heraanleg en modernisering van de verouderde bedrijventerreinen? Zo ja, welke inspanningen zal Vlaanderen daarvoor leveren?

Tot slot: wat is de stand van zaken van het initiatief om ontwikkelaars beter te ondersteunen door het combineren van lokale kennis en databronnen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Moors, voor uw inzet en engagement voor de Limburgse bedrijvigheid en de Limburgse bedrijventerreinen.

De twee belangrijkste hefboomen ter verduurzaming van de bedrijventerreinen zijn inderdaad de subsidieregeling voor de heraanleg van bedrijventerreinen, en de brownfieldconvenanten. De subsidieregeling beoogt, via de subsidievoorwaarden, om de verdere verduurzaming, klimaatbestendigheid en klimaatneutraliteit van de terreinen te verbeteren.

Bij de brownfieldconvenant is de verplichte duurzaamheidsnota de manier om vanuit de Vlaamse overheid met de ontwikkelaars in dialoog te gaan om de ambities op dat vlak waar te maken.

Deze instrumenten zijn evenwel passief, en kunnen enkel gebruikt worden als er dossiers worden ingediend. Daarom werkt het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) om steden en gemeenten ertoe aan te zetten werk te maken van een goed bedrijfshuisvestingsbeleid. Dit najaar is ook een lerend netwerk gestart voor ontwikkelaars, publieke en private partners, om goede praktijken rond de transformatie-uitdaging van bedrijventerreinen te delen en verder te verspreiden. Daarnaast stimuleren we ook de totstandkoming van bedrijventerreinenverenigingen. Niet alleen ontwikkelaars maar ook de bedrijven zelf kunnen door samenwerking bijdragen aan de verduurzaming van hun werklocaties, en lokale besturen uitdagen om daar ook werk van te maken.

Wat uw tweede vraag betreft: voor alle bestaande bedrijventerreinen en brownfields waarvoor een subsidieaanvraag werd ingediend met het oog op de heraanleg werd ook een subsidie toegekend. Het betreft dan werken op het openbaar domein. Naast deze subsidies voor werken zijn er ook studietrajecten gesubsidieerd, onder meer om tot een actieplan te komen om de terreinen langs de Noord-Zuidverbinding, De Schacht in Heusden-Zolder en Europark en Centrum-Zuid in Houthalen-Helchteren futureproof te maken. Doorgaans zijn de provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) en de gemeente initiatiefnemer, maar voor de terreinen in het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) is ook de Vlaamse overheid zelf initiatiefnemer. Daar is ook een heel belangrijke rol voor de Vlaamse Waterweg, zoals u weet, voor de watergebonden bedrijventerreinen.

Uw derde vraag: er zijn enkele bottom-upexperimenten geweest om op een gestructureerde manier en via databronnen de verduurzamingspotenties van een bedrijventerrein in beeld te brengen. Tot dusver heeft dat nog niet geleid tot een algemeen model voor heel Vlaanderen. Het is wel duidelijk dat concrete acties zelden gedetecteerd zullen worden op basis van de datagedreven analyses alleen. Een apart studietraject voor elk individueel terrein, met veel interactie met alle stakeholders is helaas een traag proces. Daarom wordt dus onderzocht of een tussenweg mogelijk is. Het lerend netwerk, waar ik daarnet naar verwees, moet daar ook aan gaan bijdragen.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb nog een specifieke vraag inzake Limburg. In de Septemberverklaring is inderdaad aangekondigd dat er een bijkomende kapitaalsverhoging zou gebeuren bij de Limburgse Re-conversiemaatschappij (LRM), van 30 miljoen euro. Ik heb begrepen dat die moet dienen om de bestaande bedrijven bijkomend te ondersteunen om investeringen te doen om duurzame of hernieuwbare energie op te wekken. Ik vraag mij af of het gaat over een instrument van een lening die aan bedrijven wordt toegekend, dan wel over een participatie. Ik krijg immers verschillende signalen. Ik weet dat familiebedrijven nogal terughoudend zijn om te laten participeren, zeker voor dergelijke investeringen. Ik zou willen weten of u daarover meer duidelijkheid hebt.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: In eerste instantie gaat het over energie-efficiëntie, en ten tweede, het gaat inderdaad over leningen. Het zullen inderdaad leningen zijn die LRM verstrekt. De ambitie die men beoogt met de 30 miljoen euro is gaan naar investeringen in energie-efficiëntie in een veertigtal bedrijven.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, dank u wel. Dat is duidelijk. Ik denk dat we inderdaad moeten nadenken over het zo efficiënt mogelijk benutten van de ruimte. Ruimte is schaars in Vlaanderen. We moeten verschillende functies verzoenen: wonen, werken, een beetje natuur ook, natuurlijk. Ik denk dus dat we inderdaad op een zeer verstandige wijze moeten omgaan met de schaarse ruimte. De uitwisseling tussen de lokale besturen om verouderde bedrijventerreinen te optimaliseren zal daarbij zeker een bijkomende hulp zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het flexibel delen van personeel in de horecasector – 180 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dat de industrieterreinen in Limburg belangrijk zijn, is voor Limburg bijzonder belangrijk, maar de horecasector belangt ons allemaal aan. Daarom hebben we een specialist meegebracht: Rémi Vanhumbeeck zal als YOUCA-student de vraag stellen.

Rémi Vanhumbeeck: De Vlaamse economie wordt na de coronacrisis opnieuw getroffen door de energiecrisis. Uit een onderzoek van de Nationale Bank bleek ook dat er door de energiecrisis de komende zes maanden tot 35.000 jobs verloren kunnen gaan. De jobverliezen zouden vooral in de detailhandel en de horeca plaatsvinden. In diezelfde horecasector blijkt dat 24 procent van de horecaondernemers aangeeft dat ze meer sluitingsdagen gaan houden en 13 procent zal personeel op tijdelijke werkloosheid zetten. Door deze extra sluitingsdagen zal het personeel ook minder uren kunnen werken waardoor er werknemers zullen zijn die minder uren werken dan ze eigenlijk zouden willen of verplicht thuiszitten door technische werkloosheid.

Tegelijkertijd kampt de horecasector nog steeds met een enorme krapte. Zo staan er maar liefst 3895 vacatures open in de horecasector op de website van VDAB. Er is dus sprake van een mismatch in de sector waarbij sommige werknemers minder werken dan gewenst of zelf helemaal thuiszitten terwijl andere horecazaken in moeilijkheden zitten door gebrek aan personeel.

Een manier om hierop in te spelen is via een werkgeversgroepering waarbij het personeel gepoold wordt. De werkgeversgroepering verenigt twee of meer ondernemingen zodat ze samen een of meer werknemers kunnen aanwerven, om ze vervolgens afwisselend of gelijktijdig bij elk van die ondernemingen tewerk te stellen. Alleen komt hier heel wat administratie bij kijken en zijn de regels zo complex dat hier amper gebruik van gemaakt wordt.

Minister, wat doet VDAB nu al om de mismatch die hierboven beschreven staat, tegen te gaan? Hoe evalueert u de eerder overeengekomen acties om de instroom en retentie van werknemers naar en in de horecasector te ondersteunen?

Zijn er op Vlaams niveau initiatieven mogelijk waar gezocht wordt naar nieuwe arbeidsvormen waarbij een pool van werknemers wordt gecreëerd of het flexibeler wordt om personeel te delen? VDAB zou hier ook een actievere rol in kunnen spelen en dit mee helpen faciliteren.

Zijn er op dit moment in Vlaanderen al voorbeelden van good practices van werkgeversgroeperingen of vormen van werknemersdeling waaruit we lessen kunnen trekken?

Kan VDAB een actieve rol spelen in het matchen van tijdelijk werklozen met andere werkgevers in het kader van het bestaande juridische kader voor het uitwisselen van werknemers?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, Rémi, voor die belangrijke vragen over die zo belangrijke horeca in Vlaanderen. Al jaren kampt die sector inderdaad met een grote uitstroom van personeel en te weinig instroom. Daarbovenop heeft de sector door de coronacrisis nog extra klappen gekregen en heeft die het extra hard te verduren gehad. Van inperkende maatregelen tot verplichte sluitingen, het was allesbehalve gemakkelijk. Om die grote uitdagingen aan te pakken, werd reeds begin vorig jaar een actieplan uitgewerkt met de sector. Dat plan bestaat uit tien concrete acties die dit jaar allemaal hun uitwerking krijgen.

Zo werd bijvoorbeeld de VDAB-horecatrailer ingezet op verschillende locaties en werden er hoteldagen georganiseerd in Antwerpen en Gent. Mensen, met welk statuut ook, kennis laten maken met de horeca en indien nodig doorverwijzen naar een opleiding, is hierbij het hoofddoel. Deze acties leidden tot nu toe tot een grotere instroom in opleidingen en die worden dan ook als succesvol beschouwd.

Ook onder impuls van het actieplan ontwikkelden we samen met SYNTRA, Travi en VDAB de horecaboosters: zeer kortlopende stevige opleidingen die de praktische skills van de deelnemers moeten voorbereiden op een verdere carrière in de horecasector. Eind augustus heb ik zelf zo'n horecabooster bijgewoond in Genk. Dat zijn heel belangrijke initiatieven. In totaal gaan we liefst twintig boosteropleidingen over heel Vlaanderen organiseren. In die eerste sessies zagen we toch al heel wat enthousiasme bij de deelnemers.

Daarnaast ontwikkelde VDAB tijdens de coronacrisis online leermodules en workshops. Dit laagdrempelige aanbod blijft ter beschikking zodat mensen hun weg naar de sector blijven vinden.

Ten slotte zorgt de vacaturebank van VDAB, de grootste jobsite van Vlaanderen, ervoor dat kandidaten en werkgever elkaar vlot kunnen vinden, ook wat flexijobs betreft.

Wat betreft uw vraag naar retentiebeleid ligt de bal ook in het kamp van de sector zelf. Op dit ogenblik doen ze dat vooral door te voorzien in een ruim opleidingsaanbod voor werknemers uit het eigen paritair comité. Het sectorconvenant, maar ook de werkbareheidscheque bieden ruimte om daar nog bijkomende initiatieven rond te nemen.

Ik kom tot uw tweede en derde vraag. Op uw vraag over het delen van werknemers kan ik aangeven dat binnen het pilootproject CareerFlow van het Europees Sociaal Fonds (ESF) VDAB, samen met hr-partners, vandaag bedrijven ondersteunt rond werk-naar-werktransities. Binnen CareerFlow kunnen werkgevers dus worden begeleid in het vinden van de beste juridische constructie voor het delen van werknemers. Het gaat dan bijvoorbeeld om het delen van werknemers via multiwerkgeverschap. Daarbij treedt de werknemer in dienst met een arbeidsovereenkomst van de feitelijke vereniging die wordt opgericht door de partijen die de werknemer willen delen. Een ander voorbeeld was het poolen van werknemers in dienst van een werkgeversgroepering, waarbij dus diverse werkgevers een aantal werknemers samen in dienst nemen. Een laatste voorbeeld is het delen van werknemers via de terbeschikkingstelling. Ook in de VDAB-transitiepunten die zijn opgestart in het kader van 'Alle hens aan dek' en die starten in februari 2023, zal er aandacht zijn voor de mogelijkheden om werknemers te kunnen delen. Er worden binnen dat project een zeven-tal punten in Vlaanderen opgezet die werk-naar-werktransities ondersteunen.

Wat uw vierde vraag betreft, VDAB informeert tijdelijk werklozen, die nu verplicht zijn om zich in te schrijven bij VDAB, over de mogelijkheid om tijdelijk een job uit te oefenen bij een andere werkgever. Dat gebeurt onder meer via de website en landingspagina voor tijdelijk werklozen en via de communicatie die tijdelijk werklozen van VDAB ontvangen. Via de website van VDAB kunnen tijdelijk werklozen jobs zoeken in hun eigen regio, bijvoorbeeld tijdelijke jobs of flexi-jobs. VDAB kan de intensief tijdelijk werklozen ook bemiddelen richting een andere tijdelijke tewerkstelling. Tijdelijk werklozen kunnen immers ook een tewerkstelling uitoefenen of aanvaarden bij een andere werkgever dan degene die hen tijdelijk werkloos heeft gemaakt. Dat kan bijvoorbeeld ook als uitzendkracht zijn. De inkomsten van die tewerkstelling kunnen niet worden gecumuleerd met de werkloosheidsuitkering, en de tijdelijk werkloze moet zijn tewerkstelling bij een andere werkgever meedelen aan zijn of haar uitbetalingsinstelling, zodat er dus niet ten onrechte uitkeringen worden uitbetaald.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, dank u wel voor de antwoorden. Het actieplan dat is afgesproken met de horecasector, lijkt mij inderdaad bijzonder belangrijk. De sector blijft kreunen onder de arbeidsmarktkrapte en blijft het moeilijk hebben om mensen te vinden. Het actieplan is dus bijzonder welkom. Ik denk dat er nog heel veel werk te doen valt inzake het bekendmaken van de acties in dat actieplan, met Horeca Vlaanderen, maar misschien valt er ook samen met de lokale besturen, waarmee VDAB de komende tijd intensief wil samenwerken, wel vooruitgang te boeken in het bereiken van horecazaken, die nu vaak niet snel de weg vinden naar het aanbod van VDAB en de VDAB-partners. Dat is dus een eerste suggestie.

Wat het project CareerFlow en de werk-werktransities betreft, als we eerlijk zijn, moeten we toegeven dat dat op dit moment een nuttig, maar heel weinig bekend project is. Net op dit moment zouden heel veel werkgevers én werknemers kunnen openstaan om te gaan samenwerken om personeel te houden en te delen, en dus op een andere manier met de beschikbare arbeidskrachten om te gaan, zodat kan worden vermeden dat mensen in de tijdelijke werkloosheid instromen. We zaten vorige week al boven de tienduizend tijdelijk werklozen, en die groep zal de komende dagen en weken zeer snel toenemen. Als diezelfde werknemers kunnen worden gedeeld met werkgevers die op dit moment op zoek zijn naar personeel, en zo zijn er ook nog altijd heel veel, onder andere in de horecasector, dan kunnen zowel de overheid als de betrokken werknemers en werkgevers daarbij winnen.

Ik denk dus dat we van CareerFlow een regulier project zouden moeten kunnen maken, om dit soort instrumenten op een veel grotere schaal aan te bieden aan de Vlaamse werkgevers, aan de horeca, maar ook aan andere sectoren, om op die manier tijdelijke en structurele werkloosheid te vermijden, om de matching van werk naar werk te gaan doen zonder dat er een periode van werkloosheid tussen valt.

Minister, we hopen dus dat er nog bijkomende initiatieven in die zin mogelijk zijn.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Rémi, dank u wel voor de vraag. Ik moet zeggen dat u ze heel vlot hebt gesteld, eigenlijk vlotter dan we gewoon zijn. *(Gelach. Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

Mijnheer Bothuyne, dank u wel voor de vraag. Ik had ook wat cijfers opgevraagd. Het probleem van het tekort aan personeel in de horeca is nog altijd zeer nijpend. Eind augustus stonden er nog 4300 vacatures open in de horecasector. Het is dus goed dat er allerhande initiatieven worden genomen om toch te proberen die gaten op te vullen, om die vacatures ingevuld te krijgen.

Minister, u hebt er al naar verwezen. Er zijn een tweetal initiatieven genomen. Er is enerzijds de mobiele keukeneenheid die door Vlaanderen toert. Anderzijds zijn er de horecaboosters. Daar hebt u ook naar verwezen. Ik heb daarvan ook de

cijfers opgevraagd. Voor die mobiele keukeneenheid, die toch enkele honderdduizenden euro's kost, waren er 162 aanmeldingen. Voor die horecaboosters waren dat er een twintigtal, zoals u zelf ook aangaf. Als ik dan bekijk vanwaar die komen, dan blijkt dat er vanuit VDAB 1 deelnemer naar Oostende is gestuurd, en 2 deelnemers naar Genk. Dat zijn toch heel lage aantallen die naar die horecaboosters worden gestuurd door VDAB. Dat lijkt me toch heel weinig, wetende dat er zoveel vacatures zijn en dat er bij de mensen die vandaag als werkzoekende zijn ingeschreven, ongetwijfeld meer profielen zijn die via die initiatieven, die een soort opleiding zijn, toch richting horeca kunnen worden gestuurd.

Minister, daarom heb ik als bijkomende vraag wat u van die cijfers vindt. Wat zou u kunnen doen om toch zeker de toeleiding vanuit VDAB richting die initiatieven te verhogen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn naam is Axel, ik ben ook YOUCA-student. Mijn begeleider heeft mij in de steek gelaten. *(Gelach)*

Collega's, ik was trouwens bijna niet alleen geweest vandaag. Mijn vriendin vroeg me vanmorgen of ik vandaag commissie Economie had. Ze vroeg of ze mocht meegaan. Ik vroeg waarom. Ze zei dat het er niet toe deed. Toen keek ik op haar laptop en zag ik een filmpje van de minister op de catwalk. Minister, sindsdien is haar interesse in mijn parlementaire werkzaamheden aanzienlijk gegroeid. Chapeau. Ik moest trouwens ook schrikken toen u daarnet zei dat u in de horeca een zware booster had gehad, maar toen hoorde ik dat het een boosteropleiding was.

Dit is in ieder geval een zeer interessante vraag, niet alleen voor de horeca, maar ook ruimer. De heer Bothuyne weet dat ik een bijzondere interesse in heel dat element van die werkgeversgroepering heb, omdat ik ook heel sterk geloof in dat poolen van werknemers. Misschien toch nog eens samenvatten: vandaag is het zo dat je een feitelijke vereniging kan vormen, en dan mag je tot maximaal vijftig werknemers samen poolen. De heer Bothuyne heeft dat goed gezegd. Ik heb totaal geen idee hoeveel van die werkgeversverenigingen er al werden opgericht, maar denk wel dat dat een zeer goed alternatief kan zijn voor de tijdelijke werkloosheid. Dan moeten ze natuurlijk naar een andere payroll gaan, namelijk die van de feitelijke vereniging, en daar worden gepoold. Hoe zit het dan met hun statuut? Nemen ze dan nog hun rechten mee?

Ik zou er heel lang over kunnen spreken, maar wat ik wil vragen is: kan men op zeer korte termijn bekijken of heel dat element van die tijdelijke werkgeversgroepering geen oplossing kan zijn voor tijdelijke werkloosheid? Mensen riskeren immers lang tijdelijk werkloos te zijn, en dat kost ons allemaal ook veel, want wij als samenleving passen 20 procent bij van het loon van de tijdelijk werkloze, en in een werkgeversgroepering kan je natuurlijk heel snel schakelen en flexibel zijn. Ik heb daar ook al over gesproken met de heer Bothuyne in de wandelgangen. Stel dat je een kleine onderneming hebt, dan moet je een vzw oprichten, met statuten, al die beheerskosten, rapportering ... Is het sop dan nog de kool waard? Kunnen we dat systeem op een slimme manier hervormen? We zijn misschien niet bevoegd, maar vanuit asymmetrisch beleid kunnen we misschien wel zeer snel schakelen. Minister, dan zal niet alleen mijn vriendin u op een voetstuk plaatsen, maar zal ook ik dat doen, als ik dat al niet deed.

De voorzitter: Het eerste deel van die laatste zin was motiverend, denk ik. Het laatste deel, dat laat ik aan de minister over.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel voor de bijkomende vragen. Ik denk dat het bekendmaken een algemeen aandachtspunt is van heel wat Vlaams beleid. Ik heb

dat de voorbije maanden al heel vaak mogen ervaren, binnen Economie, binnen Werk. Heel het pakket aan ondersteuningsmaatregelen dat we in Vlaanderen hebben, is gigantisch groot. Dat is dus wel een algemeen aandachtspunt, dat ik meeneem.

Wat de maatregelen betreft, CareerFlow is een pilootproject dat een verdere verduurzaming heeft gekregen in de transitiepunten. Dat is toch wel belangrijk om mee te nemen.

Collega Ongena, wat de horecaboosters betreft, ik was erbij in Genk. Dat was een klas van 25. Ook in Oostende was er een klas van ongeveer 25. Eerlijk gezegd maakt het mij niet zo heel veel uit vanwaar ze komen. Ze waren er, en ze zijn achteraf allemaal toegeleid naar de horeca. Ik begrijp uw punt dat het vanuit VDAB onvoldoende was. Die mensen zijn daar inderdaad vooral vanuit de uitzendsector naartoe geleid. Het belangrijkste is dat we hen vinden, dat we hen hebben en hen kunnen toeleiden naar die vacatures.

We stellen immers inderdaad vast dat we vandaag met een heel grote groep niet-beroepsactieven zitten. We kennen die groep. We weten hoe groot die is en dat die vandaag nog onvoldoende bekend is bij VDAB. Het is net de uitdaging van VDAB om die groep te bereiken. Daarom is ook de samenwerking met lokale besturen cruciaal. Dat is een transversaal antwoord op alle punten die in de tweede ronde zijn gemaakt. Er zijn vandaag heel wat bedrijfsverenigingen, al dan niet tijdelijk, rond de grote bedrijventerreinen of op een andere manier lokaal. Misschien zijn er op dat vlak wel kansen, meer dan vandaag, als alternatief voor tijdelijke werkloosheid, zoals gesuggereerd door de collega's Ronse en Bothuyne. Wat mij betreft, is dat inderdaad iets om eens ernstig nader te bekijken, om daar meer uit te halen dan vandaag, want daar zit inderdaad wel wat potentieel.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, dank u wel voor uw constructieve en immer positieve antwoord. Daar zit inderdaad heel wat potentieel in. De crisis kan ook een opportuniteit zijn om het delen van werknemers via de diverse opties die daarvoor voorhanden zijn, op een hoger niveau te brengen, beter bekend te maken. Samen met bijvoorbeeld bedrijvenverenigingen kunnen we de administratieve last voor bedrijven ter zake binnen de perken houden. We hebben de instrumenten, we hebben de mensen om ermee aan de slag te gaan en we hebben de opportuniteit en het moment. Het is dus zaak daarmee aan de slag te gaan. We komen hier ongetwijfeld nog op terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de witteraafcampagne van VDAB – 187 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nieuwe sensibiliseringsactie van VDAB – 260 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Collega Ongena zal voor zijn vraag assistentie inroepen van de YOUCA-studente Lies D'Haens.

Lies D'Haens: Hallo, ik ben Lies D'Haens.

In september ontving VDAB meer dan 33.000 vacatures. Dat is weliswaar minder dan in september vorig jaar, maar het aantal blijft ontzettend hoog. Op jaarbasis

is het aantal vacatures zelfs met 22 procent toegenomen: 400.000 had VDAB er de afgelopen twaalf maanden.

Op onze krappe arbeidsmarkt wordt het alsmaar moeilijker om geschikte arbeidsprofielen te vinden. Dat betekent echter niet dat er overal een gebrek aan kandidaten is. Het betekent wel dat werkgevers, die hun stijgend aantal vacatures toch willen opvullen, meer realistische verwachtingen moeten hebben over de competenties en kwalificaties van de kandidaten die door VDAB of private partners naar hen worden toegeleid. Met het oog op het bijstellen van te hoge eisen of verwachtingen lanceert de VDAB nu een campagne die de boodschap heeft dat 'in elke werkzoekende een witte raaf schuilt'. Die nieuwe campagne moet werkgevers aansporen om te durven kiezen voor kandidaten die niet over de gedroomde ervaring of competenties voor hun vacatures beschikken.

Fundamenteel heeft het probleem te maken met een kwalitatieve mismatch tussen het aanbod van en vraag naar arbeidskrachten. VDAB tracht hieraan dus iets te doen door werknemers op te roepen om hun aanwervingslat lager te leggen en die mensen een kans te geven. Maar tegelijkertijd is de boodschap van de campagne ook aan VDAB zelf gericht. De arbeidsbemiddelaar is immers ook regisseur op het vlak van opleidingen, en die vormen net één van de belangrijkste instrumenten om werkzoekenden via een trajectbegeleiding op maat klaar te stomen voor de arbeidsmarkt. VDAB beschikt niet alleen over diverse opleidingen en private partners die opleidingen aanbieden, maar ook over diverse stages en werkervaringsinstrumenten die werkzoekenden kunnen helpen om met voldoende competenties te gaan solliciteren.

De minister liet ook al optekenen dat hij de VDAB-campagne steunt, maar gaf ook de boodschap aan VDAB om het opleidingsaspect niet uit het oog te verliezen. Hij noemt de werkvloer 'de grootste school van Vlaanderen' en opleiden 'het nieuwe rekruteren'. Als men dus aan werkgevers vraagt de lat initieel te laten zakken, betekent het eveneens dat VDAB haar rol als beroepsopleidingsregisseur daarop afstemt.

Vandaar de volgende vragen aan de minister. Wat is het precieze opzet van deze witteraafcampagne? Hoe wordt ze uitgerold, wat zijn de doelstellingen, hoe lang zal ze lopen en welk budget wordt voorzien? In welke mate zal VDAB zijn beroepsopleidingsbeleid beter laten aansluiten op deze campagne?

Aangezien VDAB vooral zinspeelt op opleidingen op de werkvloer, heb ik ook de vraag of deze campagne aanleiding zal geven tot het evalueren en bijsturen van individuele beroepsopleidingen (IBO), die de laatste jaren een afnemende populariteit kennen, en van andere opleidingsinstrumenten. Welke aangepaste rol ziet VDAB weggelegd voor sollicitatiefeedback door werkgevers in het licht van de doelstelling om ook minder gekwalificeerde kandidaten een kans te geven om vacatures in te vullen?

De voorzitter: Dank u wel, Lies.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Mijn voorgaande collega Lies heeft dat heel goed gedaan. Ze heeft ook een aantal vragen die overlappen met de mijne, dus ik zal de vraag niet volledig herhalen, ook de tekst niet lezen. Ik zal me gewoon beperken tot het stellen van die ene bijkomende vraag, en dat is hoe het succes van deze campagne zal worden gemeten.

De voorzitter: Dat is kort en bondig.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, Lies en collega Malfroot.

VDAB vraagt met deze campagne aan werkgevers om zich open te stellen voor profielen die op het eerste gezicht misschien niet direct matchen met hun vacatures. Dit zijn kansen waarvan we ons nog te weinig bewust zijn. Mensen waarvan je denkt: die kunnen hier niets komen doen, maar onder hun mantel zit misschien toch een witte raaf.

Om werkgevers te laten inzien dat er in iedereen potentieel een witte raaf schuilt, lanceert VDAB deze campagne, met als hoofdboodschap: 'met de juiste opleiding en ondersteuning haal je de witte raaf in elke medewerker naar boven. Ook wanneer die 'creatieve toekan' of 'behendige antilope' op het eerste gezicht niet de perfecte match is met je vacature'.

De campagne draait dus om sensibilisering van werkgevers, maar verwijst eveneens naar de vele ondersteuningsmogelijkheden die er voor werkgevers zijn, maar die nog niet ten volle benut worden. Daar hadden we het zonet ook nog over. Het is immers van belang dat we ondernemingen kunnen ondersteunen om met deze niet altijd vanzelfsprekende profielen om te gaan. Nieuwe collega's hebben misschien meer hulp nodig bij de start in een onderneming, meer uitleg of er is nood aan meer laagdrempelige procedures.

De campagne loopt van 12 oktober tot midden december en wordt herhaald in het voor- en najaar van 2023. Er wordt een budget voorzien van 650.000 euro. Dit is ook van belang met het oog op een succesvolle start van het individueel maatwerk (IMW), waarmee we mensen met een beperking meer kunnen ondersteunen op de werkvloer.

Wat de uitrol en de meting betreft, zal deze campagne, naast een sociale media-campagne, ondersteund worden met tv-spots via onder andere Playzenders, Kanaal Z, advertenties in hr-magazines, affiches in het straatbeeld en een direct mailing naar bedrijven. Op basis van het rapport van de getargete socialemediacampagne kunnen we het bereik, het aantal clicks en de 'journey' van de doelgroep meten. Verder kan er via UTM-codes (Urchin Tracking Module) opgevolgd worden of er meer vacatures worden ingediend en of er meer gebruikgemaakt wordt van de VDAB-dienstverlening via de voorziene pagina voor werkgevers op de website.

Collega Ongena, of Lies, u vroeg ook naar de aansluiting van het beroepsopleidingsbeleid van VDAB op deze campagne. In de opleidingen wordt er al langer aandacht besteed aan zowel de technische competenties als aan soft skills. Focus daarbij ligt op het potentieel van klanten en het investeren in hun basisvaardigheden, zodat ze een opstap naar de arbeidsmarkt kunnen maken. VDAB heeft in zijn opleidingsaanbod daarom ingezet op het wegwerken van instapdrempels en voorziet op maat van de klant een flankerend en/of geïntegreerd aanbod aan taalondersteuning, rekenvaardigheid en digitale vaardigheden in de opleidingen. Deze week bezocht ik de taalgeïntegreerde opleiding verzorgende en zorgkundige van Familiehulp, en ik kan inderdaad bevestigen dat dat een succesvolle formule is.

Daarnaast zet VDAB in op vacaturegerichte opleidingen waarbij werkgevers betrokken worden, waarbij bijvoorbeeld ook onderdelen van de opleiding gegeven kunnen worden op de werkvloer van de werkgever zelf. Op die manier betreft VDAB de werkgevers bij het organiseren van hun opleidingen en kan een snelle match naar werk worden gerealiseerd. Ook kunnen kwetsbare klanten een meer intensieve begeleiding en ondersteuning krijgen van een VDAB-instructeur in deze opleidingen, onmiddellijk op de werkvloer van de werkgevers. VDAB wenst deze opleidingsaanpak verder in te zetten en op die manier de werkgever te ondersteunen, maar ook te overtuigen om voor moeilijk invulbare vacatures ook kansen te geven aan klanten die niet onmiddellijk of volledig beantwoorden aan het vooropgestelde profiel.

U vroeg verder nog naar evaluatie en bijsturing van onder andere IBO. VDAB evalueert het instrumentarium voortdurend en stuurt bij waar nodig. VDAB blijft ook werken aan vereenvoudiging, flexibiliseren en het aanpassen van de instrumenten

aan de noden van een steeds wijzigende arbeidsmarkt. IBO zal dit najaar in nauw overleg met de sociale partners geëvalueerd worden met als doel om de aantrekkelijkheid voor alle partijen te verbeteren.

Tot slot, Lies, beantwoord ik graag je vraag over de rol van sollicitatiefeedback van werkgevers. Dat is ook heel belangrijk. Wanneer VDAB actief op zoek gaat naar kandidaten voor een vacature, wordt er een wederzijds engagement van de werkgever gevraagd. Van de werkgever wordt verwacht open te staan voor werkplekleren en sollicitatiefeedback te verstrekken. Die sollicitatiefeedback stelt VDAB in staat om te oordelen of deze kandidaat voldoende potentieel heeft om een traject van werkplekleren, al dan niet in combinatie met centrumleren, op te starten. Aan de hand van deze feedback kan samen met de werkgever bekeken worden of en welk traject kan worden opgestart om de vacature in te vullen.

De voorzitter: Dank u wel, collega's Lies en Ongena.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik denk dat het een zeer goede zaak is dat deze campagne er is, maar u zult gemerkt hebben dat Lies vooral heeft doorgevraagd vanuit een bekommernis dat dat geen losse campagne mag zijn, die weliswaar zijn positieve gevolgen zal hebben, maar dat we ook moeten waken dat VDAB zich afstemt op die campagne, dat VDAB zich, terwijl de campagne loopt op sociale media en elders, meer dan ooit ter beschikking stelt van werkgevers: kijk, zoek geen witte raaf, wij staan klaar om u daarin te helpen, via opleidingen. En geef ons feedback.

Ik denk dat de bekommernis vooral is dat VDAB zijn werking ook goed laat samensporen met die campagne. Dat betekent ook – en dan kom ik eigenlijk tot mijn bijkomende vraag – dat VDAB zelf ook haar lat wat lager moet leggen. Als ze mensen gaan activeren, zijn er twee doelgroepen die VDAB vandaag te veel links laat liggen. Dat zijn de ex-PWA'ers (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) die in het wijkwerken zitten, waar te veel van die mensen bijna tot hun pensioen aan het wijkwerken blijven hangen, wat nooit de bedoeling is geweest van dat systeem. De andere nagel waar ik toch ook af en toe eens op geklopt heb, is die van de SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag), waar we toch ook uit cijfers weten dat er nul komma nul sollicitatieopdrachten aan die mensen worden gegeven. Ik denk dat VDAB daar misschien ook, binnen de werkzoekenden, niet te snel een witte raaf moet zoeken, maar wel wat extra inspanningen moet doen om die mensen richting een job op de arbeidsmarkt te krijgen.

Mijn vraag is of u dat signaal ook aan VDAB hebt gegeven, en of we dat ook van VDAB kunnen verwachten.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, toen ik deze vraag opstelde, kwam er toch wel een grijns op mijn gezicht. De manier waarop VDAB werkgevers warm probeert te maken om personeel zonder de gevraagde competenties aan te nemen, is op zijn minst creatief te noemen. Ik heb die filmpjes op YouTube gezien, en die zijn zeker hilarisch. Maar ik sta toch wel een beetje sceptisch tegenover de campagne, omdat ik me afvraag of dit nu het beoogde effect zal hebben.

Ik had hier vorige week een vraag over het personeelstekort in de bouw, en u verwees toen ook naar die campagne, maar ik wees toen al op de problematiek rond opleiding. U weet dat het heel tijdsintensief is om iemand die niet over de gevraagde competenties beschikt, toch te gaan toeleiden naar een nieuwe job. De kostprijs ligt ook heel hoog omdat het traject zo intensief is.

Vandaar mijn vraag: heeft u dit vooraf overlegd met werkgevers of werkgeversorganisaties?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Toen ik dit hoorde, dacht ik eerst dat ik in de commissie Leefmilieu zat. Raaf, IBO ... ik dacht aan vogels. Ik moet zeggen, toen ik de campagne zag van die witte raaf, vond ik dat enorm betuttelend. Ik kom met heel veel werkgevers in contact, en die zullen heus wel achter de cv kijken van een persoon. De arbeidsmarkt is zeer krap. Die zoeken al massaal naar kansen in mensen. Ik denk persoonlijk dat VDAB beter haar tijd en middelen steekt in andere zaken dan in zo'n soort campagnes.

Mijn vraag, minister, is: bent u bereid om de campagne met de witte raaf af te voeren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik zal beginnen met de laatste vraag. Ik wil duidelijk zijn: neen.

Ik vind het toch wel belangrijk. We leven in een tijd van een nooit geziene krapte op de arbeidsmarkt. Die biedt kansen. Die biedt kansen aan de minder klassieke profielen, om het nu algemeen te stellen. Je ziet dat werkgevers nu inderdaad inspanningen doen om met iedereen die intrinsiek gemotiveerd is aan de slag te gaan. Dat vind ik een kans, in de grote uitdaging waarvoor we staan, door dat structurele tekort op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Maar ik geloof er ook echt wel in dat alle werkgevers – en ik geloof dat er ook nog heel wat zijn die nog meer inspanningen kunnen doen dan vandaag – met werknemers aan de slag kunnen gaan, waarmee je niet meteen op het eerste gezicht, op basis van het geschreven verhaal, dus de cv, aan de slag zou durven gaan. Van het moment dat er een intrinsieke motivatie is, moet je mensen ondersteunen, begeleiden en kansen geven, om in je bedrijf te groeien naar het gewenste profiel. Dat is wat erachter zit. Ik wil het alle kansen geven.

In de raad van bestuur van VDAB zitten de werkgevers. Die hebben zich daar mee over gebogen. Wat dat betreft zijn alle sociale partners erbij betrokken.

Mijn eerste tussenkomst, collega Ongena, op de raad van bestuur van VDAB – we zullen het hier nog heel vaak over de groep niet-beroepsactieven hebben, die 700.000 – was om te zeggen dat we verwachten van VDAB dat ze voor elk van die doelgroepen een actieplan hebben, een heel concreet plan van hoe zij, met hun partners, die groepen gaan benaderen, gaan activeren, richting de vele vacatures. En ja, dat zijn bijvoorbeeld ook de SWT'ers, bij wijze van voorbeeld, waar u naar verwees.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik ben een vogelliefhebber, dus ik wil die witte raaf absoluut een kans gunnen. We zullen wel zien of de vogel ver zal vliegen of niet. Ik heb misschien nog één bekommernis, en ik sluit me wat aan bij collega Malfroot, want ik heb ook vanuit een bepaalde sector het bericht gekregen dat ze toch wat vragen hadden bij de campagne, vooral omdat ze vonden dat ze samen met VDAB al iets gelijkaardigs aan het doen waren. Ze hebben het gevoel dat men te veel verder bouwt en naast bouwt en bijbouwt, en te weinig oog heeft om wat al bezig is structureel te verankeren. Dat is misschien een bekommernis die ik ook nog rap wil meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Het is goed dat de werkgevers betrokken zijn, maar het is natuurlijk ook van belang dat de

werknemers zich geroepen voelen om jobs te zoeken in sectoren waar ze minder mee vertrouwd zijn, of dat ze op zijn minst opleidingen willen volgen buiten hun comfortzone – ik zal het zo zeggen. Ik denk dat er nog veel werk op de plank ligt om ook de werknemers daarvan bewust te maken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de op 11 oktober 2022 aangekondigde federale maatregelen en de impact ervan op het Vlaamse arbeidsmarktbeleid – 232 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen van het federale begrotingsakkoord voor de Vlaamse arbeidsmarkt – 262 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit is eigenlijk een vraag die ik vandaag speciaal stel omdat de YOUCA-studenten hier nu zijn. Ikzelf en vele collega's hebben het voorrecht gehad om op te groeien in een samenleving met heel veel welvaart. Het is een samenleving die heel sterk herverdeelt, die iedereen toelaat om hogere studies te doen en die mensen toelaat om op een heel betaalbare manier naar de dokter te gaan. Wij, of minstens toch onze ouders, waren relatief zeker dat ons pensioen uitbetaald zou worden. Ik vind dat het onze plicht is om jullie een samenleving na te laten die minstens zo sterk is, of nog sterker.

Het is mijn overtuiging dat we maar op één manier aan zo'n samenleving kunnen bouwen: door ervoor te zorgen dat er voldoende mensen aan het werk zijn, door waarde te creëren, ondernemers te versterken en door werknemers die elke dag gaan werken en sociale zekerheid betalen en belastingen betalen. Daardoor hebben we als samenleving een mooie spaarpot om sociaal te zijn, om onderwijs te verschaffen, noem maar op. Ik hoop jullie er een te geven die beter is dan wat we vandaag hebben, en liefst een spaarpot zonder schulden. Ik vraag me af of er één YOUCA-student is die als levensdroom heeft om interesten af te betalen als belastingen, want ons belastinggeld gaat naar interesten.

Nu kom ik tot mijn vraag, minister. Cruciaal in dit ganse verhaal is 'meer mensen aan het werk krijgen'. U doet daar echt een wondermooie job, u doet echt heel hard uw best om dat te doen. U gaat tijdelijk werklozen opleiden, u zit achter de veren van VDAB om mensen die werkloos zijn om te scholen. U hebt gisteren nog het voorrecht gegeven aan collega's Ongena, Bothuyne, Vanryckeghem en mezelf en aan andere collega's om de jobbonus te stemmen. Maar er zijn heel wat maatregelen die mensen moeten doen werken die op het federale niveau liggen, en die niet genomen worden. Mensen die langdurig ziek zijn versneld naar de arbeidsmarkt krijgen, een werkloosheidsuitkering die nog altijd onbeperkt is in de tijd, een overheidsschuld die immens is. Zoals de Vlaamse Regering een Septemberverklaring heeft, zo hebben ze bij de federale regering – iets chiquer – een 'State of the Union' gegeven. Daar zaten ook wel wat arbeidsmarktmaatregelen in.

Ik ga beginnen met het goede: ik was gecharmeerd door het verhaal van de studentenarbeid die uitgebreid wordt met meer uren als jobstudent, en ook door de uitbreiding van de flexi-jobs naar de event- en cultuursector. Ik was ook gecharmeerd door de werkbonus, waar er tot 500 euro netto meer kan zijn. Maar ik zoek nog steeds naar de echte fundamentele hefboom. Als je ziek wordt, dan moet de

dokter niet meer zeggen dat je niet kunt werken. Hij zou moeten zeggen wat je nog wel kunt doen. Die maatregelen mis ik in dat akkoord. Het is ook een akkoord dat ons had moeten kunnen helpen bij het werk dat er hier voor u op de plank ligt.

Mijn vraag is eigenlijk heel simpel: minister, gelooft u dat dit akkoord de sleutel is om uw doelstelling te behalen van een werkzaamheidsgraad van 80 procent en om onze belofte aan de YOUCA-studenten te realiseren om ervoor te zorgen dat hun belastinggeld niet naar interesten op leningen gaat? Gelooft u daarin?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): We waren vorige week allemaal getuige van het schouwspel in de Federale Regering, waar het moeizaam gelukt is om toch een begroting op te stellen voor 2023 en 2024. Er wordt nu een fiscale hervorming doorgevoerd waardoor werkende mensen per jaar netto 500 euro meer zouden moeten overhouden.

Qua zuiver arbeidsmarktbeleid komen er meer uren studentenarbeid en flexi-jobs. Het systeem van de flexi-jobs wordt uitgebreid naar de landbouw, de evenementen en cultuursector, de zorg en de sport. Het maximale aantal uren wordt opgetrokken tot 600 uren.

De regering gaat naar eigen zeggen meer inspanningen doen om werklozen en langdurig zieken weer in de arbeidsmarkt te integreren. Daarvoor komen er financiële tegemoetkomingen voor bedrijven die daarop inzetten en worden private begeleidingsdiensten sterker ingeschakeld.

De Federale Regering blijft nog altijd geloven dat de tewerkstellingsgraad naar 80 procent kan stijgen, zoals ook in het regeerakkoord werd bepaald.

Minister, ik heb hierover een aantal vragen voor u:

Hoe evalueert u de opgesomde federale beslissingen voor het Vlaamse activeringsbeleid? Op welke manier zal dit akkoord een push geven aan Vlaanderen om de werkzaamheidsgraad naar 80 procent te tillen?

Op welke manier zijn de Vlaamse maatregelen complementair aan de federale maatregelen, meer bepaald om werklozen en langdurig zieken te integreren op de arbeidsmarkt? Zijn hierover afspraken gemaakt, en zo ja, welke?

Welke handvaten geeft de Federale Regering met dit akkoord aan u om een effectiever activeringsbeleid te voeren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik heb samen met u kennisgenomen van de initiatieven van de federale collega's. De concrete stukken zijn nog niet in ons bezit, dus heel veel kan ik daar nog niet over zeggen, maar ik wil met deze commissie toch al een aantal reflecties delen.

Er zijn verschillende initiatieven waar ik voorzichtig positief over durf te zijn. De verdere details van die voorstellen zijn natuurlijk cruciaal en de betrokkenheid van Vlaanderen is wel aan de orde, maar ze zouden de juiste richting kunnen uitgaan.

Ik denk daarbij onder andere aan de cumulregelingen vanuit de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) voor personen met een handicap, langdurige werkloosheid en leefloon met een inkomen uit werk. Maar ook het behoud van sociale rechten voor personen met een arbeidshandicap die aan de slag gaan als zelfstandige of de mogelijkheid voor mensen met een overlevingspensioen om iets meer te verdienen.

Vlaanderen is al langer vragende partij om te komen tot een meer dynamische combinatie tussen werk en uitkering. Op die manier willen we mensen stimuleren om weer aan de slag te gaan. Die ambitie zit bijvoorbeeld ook verankerd in onze VESOC-akkoorden (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité). Vandaag moeten mensen vaak eerst volledig inactief worden alvorens een uitkering te kunnen ontvangen. Dat zou wat ons betreft anders mogen. Het druist in tegen de re-integratiedachte. Het is goed dat men hier federaal mee aan de slag wil.

Wat de concrete uitwerking betreft, zal het belangrijk zijn om dit ten gronde te appreciëren. We moeten bijvoorbeeld altijd waakzaam zijn voor de duur en de uitfasering van dit soort regelingen. We moeten vermijden dat er nieuwe inactiviteitsvallen ontstaan. Een betrokkenheid van de regio's bij de uitvoering is daarom, wat ons betreft, aangewezen. Op die manier kan dit ook samenspannen met de Vlaamse strategie om niet-beroepsactieven aan het werk te helpen via bemiddelingsdiensten en 'outreaching' activiteiten.

Ook de 'Terug naar Werk'-maatregelen voor langdurig zieken zijn positief. De trajecten met de regionale arbeidsbemiddelingsdiensten om mensen in arbeidsongeschiktheid te begeleiden naar werk worden uitgebreid, verdiept en beter gefinancierd. Dat is in lijn met de afspraken in het samenwerkingsakkoord dat mijn voorganger, minister Crevits, nog afsloot met minister Vandenbroucke. Het is goed dat hierop wordt ingezet. De langdurig zieken zijn immers een zeer sterk groeiende groep inactieven voor wie een traject naar werk ook een deel van het herstel kan zijn.

Ik vind het verder ook een goede zaak dat de federale regering inzet op mentaal welzijn binnen haar bevoegdheden. Er zou een zorgpad worden uitgewerkt voor burn-out in samenwerking tussen de behandelende sector en het werk. Dat lijkt ook positief nieuws voor de re-integratie van mensen op de arbeidsmarkt. Ook op dat vlak blijft een afstemming met de Vlaamse initiatieven belangrijk.

Er zijn in dit verband nog een aantal voorbeelden te noemen. Ik denk aan de verdere stap in de RSZ-harmonisatie (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) van sociale en beschutte werkplaatsen op federaal niveau. Dat ondersteunt ons bij het Vlaamse initiatief voor 1000 klimaatjobs in de sociale economie. Andere voorbeelden zijn de specifieke aandacht voor de zorgsector, die met enorme knelpunten zit, en de versterking van de sociale inspectie en de aanpak van sociale fraude, wat in de nasleep van bekende dossiers zoals Borealis alleen maar positief kan worden beoordeeld.

Ik zie dus wel degelijk een aantal mogelijkheden in dit akkoord. De manier waarop ze operationeel vorm zullen krijgen is echter essentieel en moet verder goed opgevolgd worden.

Aan de andere kant zijn er een aantal elementen waar ik toch heel wat vragen of bedenkingen bij heb na een eerste lezing.

De nulwerkloosheidszones om langdurig werklozen in regio's met veel langdurig werklozen aan het werk te krijgen worden voornamelijk vanuit de andere gewesten gevraagd. Vlaanderen is geen voorstander van nieuwe brede vormen van gesubsidieerde tewerkstelling en kiest voor een model van opleiding en begeleiding aangevuld met een gerichte korting naar werkgevers en specifieke ondersteuning via maatregelen zoals individueel en collectief maatwerk. Bij de nulwerkloosheidszones is dat maatwerk evenwel ver zoek.

Ten tweede hebben de meeste maatregelen die worden getroffen budgettaire kosten. Zoals aangegeven, zijn we vanuit Vlaanderen vragende partij om obstakels richting werk te verwijderen. Dat hoeft wat ons betreft niet altijd via extra subsidies. De combinatie werk en uitkering kan ook gerealiseerd worden door systemen flexibeler te organiseren, bijvoorbeeld door meer combinatiemaatregelen te voorzien, zoals deeltijds werken en een deeltijdse uitkering, en door een terugvalpositie

wanneer de stap naar werk uiteindelijk niet zou slagen. In de huidige voorstellen hoor ik echter zeer veel plannen omtrent cumul van verschillende inkomens. Dat kan uiteraard budgettaire risico's inhouden en ook het risico op het creëren van nieuwe werkloosheids- en inactiviteitsvallen.

Verder wordt er in een budget voorzien voor arbeidsongeschikten om zelf begeleiding aan te kopen om weer aan de slag te gaan. De verhoging van budgetten om deze groep weer aan de slag te krijgen, is uiteraard positief. Er is echter een risico op versnippering en suboptimale benutting van de middelen wanneer de arbeidsongeschikten met een eigen budget aan de slag moeten, naast de inspanningen die we reeds vanuit Vlaanderen samen met de federale collega's ondernemen voor diezelfde groep.

Als we werkloosheidsvallen wegwerken, moeten we ook altijd aandacht hebben voor mogelijke promotievallen die ontstaan als je bijvoorbeeld naar een hoger betaalde job doorgroeit of een hoger betaalde job aanneemt. Je verliest dan voordelen, zoals het vaak genoemde sociaal tarief, die je mag houden als je aan het werk gaat.

Tot slot is er nog een derde categorie van initiatieven waarvan ik verwacht dat ze impact zullen hebben in Vlaanderen en die we dus goed zullen moeten opvolgen.

Een voorbeeld daarvan zijn de besparingen in de tijdskredieten en de stelsels van loopbaanonderbreking. Die kunnen een impact hebben op het budget voor de aanmoedigingspremie in Vlaanderen.

Verder voorziet men een arbeidsparticipatietoeslag die toelaat dat werknemers met een ziekte hun activiteit deels afbouwen in plaats van ze helemaal stop te zetten. Dat is uiteraard positief. Tegelijk willen we in Vlaanderen in uitvoering van het VESOC-akkoord een retentiepremie verkennen. De details daarvan zijn nog niet bekend maar het lijkt me wel dat we goed moeten bekijken hoe beide initiatieven complementair en coherent kunnen worden ingezet.

Er zijn ook diverse initiatieven zoals bijvoorbeeld de fiscaal vriendelijke overuren die impact kunnen hebben op de jobbonus, op de transitiepremie, of op alternerende overeenkomsten. Dat zijn allemaal zaken die we de komende weken verder in kaart moeten brengen.

Ik denk dat dit als een eerste reflectie kan volstaan. We gaan hier nog niet dieper op ingaan, want ik heb nog niet alles in detail kunnen bestuderen en bekijken. Van zodra alle gegevens er zijn, zullen we verder stelling innemen en zal ik de analyses met jullie delen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb goed naar uw antwoord geluisterd, en ook naar de non-verbale communicatie, minister. Als ik me probeer in te beelden hoe de commissie voorbereid werd, dan denk ik dat u vond dat voor deze vraag als eerste antwoord op de fiche moest staan: 'ik vind het ruim onvoldoende, en als minister van Werk ben ik diep teleurgesteld'. Ik denk dat u het dan samen met een aantal medewerkers nog eens herbekeken hebt, en gezegd hebt: we gaan het zakelijk houden en alles opsommen, en dan aangeven dat we toch over een aantal zaken niet geheel tevreden zijn.

Eigenlijk, collega's, hebt u hier een minister gehoord die zoekt naar oplossingen en die uiteraard nog altijd de lijnen wil openhouden naar de federale minister van Werk. Maar u hebt een cd&v-taal gehoord die eigenlijk betekent: we zijn echt niet tevreden, en we gaan het niet meer zolang volhouden. *(Opmerkingen)*

Ik heb dat toch alleszins goed gehoord en gezien in de mimiek van de minister. Maar toch, minister, respect voor uw geduld. Ik begrijp het ook, want er is op dit

moment geen andere optie. Wij worden gegijzeld door een communistische minister van Werk die luistert naar de naam Dermagne. Al sinds de start van deze Vlaamse Regering – én de Federale Regering – hield hij eerst minister Crevits aan het lijntje met zeer traag overleg, reflectiekamers, grote comités, ditjes en datjes. Ondertussen zijn we bijna vier jaar verder in de regeerperiode en is er, met uitzondering van het feit dat de tijdelijk werklozen zich effectief moeten inschrijven bij VDAB, nog 'nougatbollen' gebeurd dat de naam activering waardig is.

Er worden intenties opgeschreven, maar dan hoor ik u zeggen 'we gaan vooral goed moeten in de gaten houden hoe dat operationeel verder wordt aangepakt'. Daarmee wilt u eigenlijk zeggen dat ze het wel hebben beloofd, maar dat ze het weer zeer lang gaan rekken, en hoe dichterbij de verkiezingen komen en hoe harder de PTB in Wallonië bonkt, hoe kleiner de kans dat we nog echte activerende maatregelen gaan krijgen die de naam waardig zijn. Ik vind dat bijzonder spijtig en ik niet alleen, denk ik, maar heel dit parlement.

Wij hebben hier een fantastische resolutie goedgekeurd, ter ondersteuning van minister Crevits maar uiteraard ook ter ondersteuning van u, minister Brouns. Daarin vragen we vanuit het Vlaams Parlement, onder leiding en inspiratie van onze commissievoorzitter trouwens, een aantal forse activerende maatregelen, zoals het uitdoven van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT). Op dit moment is het totaal ongerechtvaardigd om nog SWT toe te kennen. U hebt het aangehaald: wanneer gaat de combinatie tussen uitkering voor ziekte en werken eindelijk praktijk worden? We zijn daar nu al twee jaar over aan het spreken. Er zijn zoveel maatregelen die we nodig hebben om de toekomst van onze YOUCA-studenten veilig te stellen, en die blijven maar uit.

Dus, minister, ik heb maar één vraag voor u: hoe kunnen wij, vanuit deze commissie, partijoverschrijdend, met meerderheid en oppositie, ervoor zorgen dat u op een beleefde doch dwingende manier een echt asymmetrisch beleid – die naam waardig – kunt krijgen, zodanig dat wij hier in Vlaanderen de 'Brouns-sprong' in de richting van 80 procent werkzaamheidsgraad kunnen springen?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik moet zeggen dat ik me vandaag goed kan vinden in de woorden van de heer Ronse, want eigenlijk nam hij me de woorden uit de mond. Ik had ook het gevoel, minister, door uw lichaamstaal en het geringe enthousiasme waarmee u dit naar voren bracht, dat u zich vooral verslikte in veel woorden, veel beloftes en heel veel overwegingen. U straalde weinig enthousiasme en heel weinig vertrouwen uit, vertrouwen dat de maatregelen die werden genomen activerend zullen werken.

Ik moet wel toegeven dat de maatregelen die werden genomen gericht zijn op de koopkracht van degenen die werken, zoals de studenten die meer kunnen verdienen, maar ook de flexi-jobbers die op die manier een extra centje kunnen bijverdienen. Maar de maatregelen zijn helemaal niet gericht op activering. Ik heb u ook horen zeggen dat u opnieuw aanmoedigingspremies en dergelijke in het leven wilt roepen, maar ik stel me de vraag wanneer we eens gaan stoppen met al die subsidies. Zouden we niet beter beginnen te besparen? Dat kunnen we door bijvoorbeeld te snoeien in de werkloosheidsuitkeringen. Als we die beperken in de tijd dan komt er een beetje geld vrij dat we dan weer kunnen investeren, bijvoorbeeld in een verlaging van de lasten op federaal niveau.

Minister, wanneer gaat u met uw partners rond de tafel zitten en met hen in overleg gaan om de werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd, meer bepaald voor 55-plussers, zodat we minder gaan uitgeven en meer gaan overhouden en meer gaan inzetten op activering?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb nog even rondgekeken, maar we zitten hier wel degelijk in het Vlaams Parlement. Ik heb het gevoel dat sommige collega's vooral de ambitie hebben om aan de overkant te gaan zitten. 'Feel free', ga uw gang, maar ik blijf toch graag in het Vlaams Parlement. Mijnheer Ronse, u hebt allerlei suggesties aan ons gegeven, en aan de minister, maar ik heb toch ook een suggestie: misschien moet u de debatfiche die u al drie jaar in de schuif hebt liggen toch eens updaten. Ik heb het gevoel dat u nog altijd met versie 1 bezig bent, maar ondertussen is er echt al wel iets gebeurd.

Ik voel me niet geroepen om heel het federale niveau te gaan verdedigen, maar bijvoorbeeld over de re-integratie van langdurig zieken, collega Ronse, zegt u dat er nougatbollen gebeurt. Weet u wanneer er nougatbollen gebeurt is? Tijdens de vorige regeringen. Toen is er niks gebeurd. Niks! Ik denk nochtans dat het probleem van de langdurig zieken op dat moment ook echt wel zeer groot was. Er is nu echt wel een omslag gebeurd, er is een extra laag bovenop gekomen, waarbij we vanuit alle regeringen, ook de federale, proberen om de langdurig zieken opnieuw aan de slag te krijgen. Er is daar wel degelijk een belangrijke stap gezet.

Er is ook al gesproken over de uitbreiding van de flexi-jobs. In de vorige regering was dat onbespreekbaar! Nu is het gebeurd, en hetzelfde is gebeurd voor de studentenarbeid. Dat zijn twee maatregelen waarmee we niet enkel studenten meer kansen geven om bij te verdienen, maar ook iets doen aan de krapte op de arbeidsmarkt. Dan zijn er nog de transitietrajecten, ook een heel grote nieuwigheid. En er is de arbeidsdeal! De vermaledijde arbeidsdeal, die voor niets goed zou zijn, maar die toch transitietrajecten heeft opgeleverd die hun nut zullen bewijzen in de crisis waar we voor staan. Ze vermijden vooral dat mensen die op straat belanden gewoon werkzoekend worden, maar zorgen ervoor dat ze meteen een nieuwe job kunnen gaan uitoefenen.

Het glas is halfvol of halfleeg, maar ik heb het gevoel dat het bij u altijd leeg zal zijn. Bij mij is het halfvol. Niet helemaal vol, voor alle duidelijkheid, maar toch al halfvol.

Ik heb toch nog één bijkomende vraag, minister, en ik kijk niet naar uw lichaamstaal. Als je al moet rekenen op de lichaamstaal van iemand anders om ergens een grond van overeenstemming te vinden, dan ga je het al ver zoeken, vind ik. Mijn bijkomende vraag is: hebt u al overleg gehad met uw goede collega – ik ga hem geen communist noemen – Dermagne over deze maatregel? Of is het gepland, om het daarover binnenkort te hebben?

De voorzitter: Ik denk dat de YOUCA-studenten nu perfect kunnen distilleren van welke collega's de partij ook in de Federale Regering zit, en van welke niet.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ga proberen als een sfinx te blijven rechtzitten, en geen non-verbaal gedrag te vertonen, alhoewel ik dat heel moeilijk vind, dat geef ik eerlijk toe. *(opmerkingen en gelach)*

Ik denk inderdaad – om het beeld van het glas te gebruiken – dat de discussie eigenlijk gaat over de mate waarin het glas eigenlijk gevuld is. Ik denk dat de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat er de volgende maatregelen zijn: de tijdelijk werklozen zijn nu inderdaad verplicht om zich in te schrijven bij VDAB, er is een activerend ontslagrecht, er is de RSZ-harmonisering, er is gewerkt rond re-integratietrajecten voor langdurig zieken, en er zijn de flexi-jobs en de transitietrajecten. Er is dus een heel pakket. Dat is goed, dat is positief. Wij zijn er absoluut voorstander van om een asymmetrisch beleid te voeren, om het Vlaamse arbeidsmarktbeleid zo goed mogelijk zelfstandig

vast te pakken en vorm te geven. Maar ik ben het er ook volledig mee eens dat er nog een deel op te vullen is in het glas.

Zelf vind ik het heel cruciaal dat er een fiscale hervorming komt. Dat is absoluut nodig. Dat zal ik ook blijven herhalen, overal waar ik daartoe de kans krijg. Ik denk dat er één grote uitdaging is in dit land, en dat is het verschil tussen werken en niet werken. Als ik kijk naar de groep die vandaag niet-beroepsactief is, dan dacht ik dat dit vaak om andere redenen was. Maar uit alle analyses blijkt dat het verschil tussen werken en niet werken gewoon veel te klein is. Dat moet veel groter zijn. Mensen die kiezen voor werk, en die dat ook kunnen, die moeten we daar veel meer voor belonen. Ik denk dus dat die fiscale hervorming een heel grote uitdaging is op federaal niveau. Dat is mijn grote overtuiging.

Op het Vlaamse niveau doen we daar wat we kunnen. Ik vind ook dat we binnen onze eigen bevoegdheden het maximale moeten doen. Ik heb er vorige week al naar verwezen wat we gaan doen met langdurig zieken. Ik geloof heel sterk in het partnerschap met het lokale niveau, met de eerstelijnszone. Ik ben niet het type dat gaat achteroverleunen en zegt dat we niets kunnen doen, omdat het federale bevoegdheden zijn. Wij moeten op Vlaams niveau doen wat we kunnen en we moeten daarvoor de partners rond de tafel brengen.

Binnen dat asymmetrisch beleid vind ik dat we alles op alles moeten zetten op het vlak van beschikbaarheid, bijvoorbeeld. Binnen de asymmetrie heb je een gewone meerderheid nodig, en dat is iets waarvan ik durf te zeggen dat we ervoor moeten gaan. Er zijn met de heer Dermagne al dingen besproken, maar er zijn inderdaad nog een aantal zaken te bespreken, over de mogelijkheden binnen de asymmetrie. Dat moeten we blijven doen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is altijd fijn om in dit aangename gezelschap het woord te krijgen, vooral voor een slotbedenking. Misschien ook een tip voor de YUOCA-studenten: als jullie moeten kiezen voor een studierichting en u wilt advocaat worden voor de verdediging van het onverdedigbare, dan kan ik u geen betere mentor dan collega Ongena suggereren. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Wie professioneel wil poken en emoties wil kunnen verbergen, die kan bij de minister terecht.

Maar eigenlijk is het wel tragisch. De maatregelen die collega Ongena heeft opgesomd, zijn cosmetisch: de studentenarbeid wat opentrekken, de flexi-jobs, enzovoort. Dat is zeer goed, maar het is cosmetisch. De intenties die uitgesproken werden, zoals de 2,5 procent die wordt afgetrokken van een uitkering van iemand die langdurig ziek is en die weigert om een vragenlijst in te vullen – puur als inspanningsverbintenis – en die dan nog 97,5 procent behoudt: dat zijn maatregelen waarvan we dan zouden moeten denken dat ze ons beleid gaan omkeren.

Mensen, we zijn hier naar een gigantische schuldgraad aan het gaan. Onze bruto-loonkosten zijn hoger dan in de landen waar onze economieën mee concurreren. Binnenkort komt er een automatische bruto loonindex, waardoor de lonen misschien tot 15 of 16 procent hoger gaan worden. Werknemers hebben daar heel weinig voordeel aan. Dat kost de werkgever drie keer zoveel als wat de werknemer overhoudt. In die zin treed ik de minister wel bij: de fiscale hervorming op arbeid is zeer belangrijk. Mensen die werken, moeten daar profijt uit kunnen halen. Als een werkgever nu een bonus wil uitkeren ... Als iemand zijn koopkracht door de inflatie moet verhogen, laat ons dan toch ten minste tijdelijk een periode van noodtoestand uitroepen, waarbij we de index netto uitkeren, en waarbij we een bonus netto uitkeren. Laat ons, wegens de krapte op de arbeidsmarkt, het aantal overuren dat men kan doen, optrekken van 120 naar 240, om onze economie draaiende te houden.

Het gaat er mij absoluut niet over om een rondje 'Vivaldi pesten' te doen, het is mij te doen om de toekomst van ons allemaal hier. Ik meen dat! Dat is de reden waarom ik in de politiek ben gegaan: net om de samenleving properder, beter en vooral welvarender achter te laten aan degenen die na ons volgen. De sleutel daarvoor ligt bij werk. We zitten hier met een Federale Regering die vanuit het zuiden inactiviteit, inactiviteit, en nog een keer inactiviteit wil behouden. In het noorden hebben we met alle partijen – Groen, Vooruit, cd&v, Open Vld, wij en het Vlaams Belang – een 'common ground', minstens op socio-economisch vlak, over hoe we mensen kunnen activeren. Ik verwijt dus geen enkele partij hier iets. Ik vraag alleen om naar confederalisme te gaan, zodat we onze goesting kunnen doen, en kunnen gaan voor welvaart.

De voorzitter: Voor alle studenten die als karikaturisten door het leven willen gaan: zij kunnen terecht bij collega Ronse.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ik ga iets korter zijn dan collega Ronse. Ik ga ook iets positiever zijn dan collega Ronse, want ik heb vooral gehoord dat u ook voorstander bent van fiscale autonomie. Dat stemt mij heel gelukkig. Maar het probleem is natuurlijk dat we het gedrocht België met ons meeslepen en dat we met Brussel en met Wallonië zitten. Op die manier gaat het natuurlijk niet lukken om Vlaams geld in Vlaamse handen te houden. Ik roep u dus op om uw woorden echt in daden om te zetten en dringend aan de tafel te gaan zitten om werk te maken van fiscale autonomie, en vooral van een volledig Vlaams arbeidsmarktbeleid, zodat ons Vlaams geld in Vlaamse handen blijft. Doe dat alstublieft vandaag nog, en niet morgen, want het is nodig. Dank u.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun voor student-ondernemers – 252 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): Voorzitter, ik ben alvast blij dat u Rémi meegebracht hebt. Dat komt alvast de stiptheid van deze commissie ten goede. Ikzelf heb niet één, maar twee YOUCA-stagiairs meegebracht. Zij zullen voor jullie de vraag voorlezen.

Milo Vandekeckerckhove: Dank u wel voorzitter, minister, beste parlementsleden, uit cijfers van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) blijkt dat er 1250 Antwerpse student-ondernemers zijn. Nog nooit waren er zoveel studenten die hun studies combineerden met het ondernemerschap. Een belangrijke factor bij deze veeleisende combinatie is de ondersteuning waar student-ondernemers op kunnen terugvallen. In de provincie Antwerpen speelt TAKE-OFFANTWERP hier een grote rol in. In 2014 begon de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen samen met de stad Antwerpen en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) dat platform, dat ondernemerschap stimuleert. TAKE-OFFANTWERP organiseert workshops rond ondernemen, laat studenten er kennismaken met starters en verschaft info over het statuut van student-ondernemer.

Lowie Windels: Uit een onderzoek van professor Johanna Vanderstraeten van de Universiteit Antwerpen (UAntwerpen) blijkt dat de intentie van studenten om te ondernemen na hun studies bovendien verdubbeld is in vijf jaar tijd. Vlaanderen is

gekend voor zijn ondernemingszin en we moeten dan ook al van jongs af aan ondernemerschap promoten en ondersteunen. TAKEOFFANTWERP is dan ook een zeer waardevol platform om dat mee te ondersteunen.

Milo Vandekeerckhove: Minister, zijn er gelijkaardige organisaties die ondernemerschap ondersteunen in andere universiteits- of hogeschoolsteden? Of hebt u weet van plannen om gelijkaardige initiatieven op te starten?

Lowie Windels: Op welke steun vanuit Vlaanderen kunnen student-ondernemers op dit moment al rekenen wanneer ze besluiten om de moedige stap te zetten om hun studies te combineren met het ondernemerschap? Zijn er plannen om dit in de toekomst nog meer te promoten of te ondersteunen?

De voorzitter: Het is wel een vernieuwende aanpak. Dank u wel, collega's.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel collega's. Sinds 2016 ondersteunt het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), aanvankelijk samen met het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), de ecosystemen voor jong ondernemerschap in de Vlaamse studentensteden. Dat zijn TURBO in Brugge, Start @K in Kortrijk, Gentrepreneur in Gent, Broeikas in Aalst, Startup 2440 in Geel, TAKEOFFANTWERP in Antwerpen, Manestarters in Mechelen, LE(J)ON in Leuven en Pitch Please in Hasselt en Genk.

Ik heb deze maand met veel plezier goedkeuring mogen geven om die VLAIO-ondersteuning – toch 70% van de totale projectmiddelen – het komende werkjaar verder te zetten.

In die ecosystemen richten de stad, de hogeronderwijsinstellingen, lokale bedrijven, organisaties als het Voka en UNIZO, jeugdhuisen en studentenverenigingen zich samen op de ontwikkeling van de potentiële ondernemer in jongeren van 18 tot 25 jaar. Het ultieme doel is dat studenten ondernemen als iets vanzelfsprekends gaan beschouwen.

Naarmate de intentie om te starten met een eigen onderneming tastbaarder wordt, worden jongeren gericht in contact gebracht met gespecialiseerde organisaties, waaronder de partners waarmee VLAIO samenwerkt binnen het contract ondernemerschap.

VLAIO ontwikkelde de afgelopen jaren via zijn netwerkpartners Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo), MyMachine, UNIZO Onderwijs & Ondernemen, de jongerencoöperatie Haven en de ecosystemen voor jong ondernemerschap in de Vlaamse studentensteden een heel breed scala aan initiatieven voor zowel de scholieren en studenten, als voor jongeren buiten het onderwijs. Dankzij deze partnerorganisaties leren kinderen en jongeren wat een onderneming is, wat daar allemaal bij komt kijken en ontdekken ze ook zo hun eigen talenten en kwaliteiten op het vlak van ondernemerschap.

Vlajo – dus met j en niet met i – heeft een aanbod voor leerlingen en docenten van kleuter- tot en met hoger onderwijs. Hogeronderwijsinstellingen kunnen het aanbod van Vlajo in hun lespraktijk inzetten en integreren zodat studenten hun ondernemerschapsvaardigheden ervaringsgewijs kunnen ontwikkelen. Ik had op 19 september laatstleden nog het genoegen een openingscollege te mogen geven voor de studenten van de Universiteit Hasselt (UHasselt) die deelnemen aan het Small Business Project van Vlajo waarbij ze een ondernemingsidee bedenken en dat vervolgens in de praktijk brengen. Dat is al een aantal jaren heel succesvol binnen de schoot van UHasselt. De winnaars daar kunnen zelfs tot in de Europese top meespelen wat betreft de wedstrijden van jonge ondernemers.

Het aanbod van UNIZO Onderwijs & Ondernemen focust zich op leerlingen uit de laatste graad secundair onderwijs en het hoger onderwijs. Zo kunnen studenten hoger onderwijs onder meer hun idee ontwikkelen onder begeleiding van een docent en met ondersteuning van UNIZO.

Binnen MyMachine bedenken kinderen lager onderwijs een droommachine, ontwikkelen studenten hoger onderwijs hiervoor een concept en maken leerlingen secundair onderwijs een werkend prototype. Dit concept wordt wereldwijd toegepast.

Jongeren kunnen ook terecht in een van de 38 jeugdhuizen met een bovenlokaal project rond ondernemingszin, gesteund vanuit het departement Jeugd. Voor wie een stap verder wil zetten, biedt de jongerencoöperatie Haven sinds 2016 met steun van VLAIO – het Agentschap Innoveren en Ondernemen – een veilige omgeving aan jonge ondernemers die hun zaak willen opstarten. Tijdens dat traject worden de jongeren opgevolgd en begeleid door hun vertrouwde coach van het jeugdhuis. Haven staat de jongeren bij met financiële en administratieve expertise en stelt een platform ter beschikking waarop de jongeren hun eigen financiële backoffice kunnen beheren.

Alle info rond opstarten als ondernemer specifiek voor jongeren en studenten werd gebundeld in een apart luik op de VLAIO-website en op de infosite voor jongeren die vanuit De Ambrassade wordt aangeboden. Daarnaast biedt bijna elke instelling hoger onderwijs ondersteuning rond ondernemen en zijn er verschillende studentenorganisaties actief rond ondernemerschap.

Tot slot bieden diverse organisaties uit het VLAIO-netwerk prestart- en startersbegeleiding, zoals UNIZO, Voka, Start it @KBC, de Sociale InnovatieFabriek, het Starterslabo en noem maar op. Alle door VLAIO gesteunde partners en projecten rond ondernemende jongeren werken met deze organisaties samen en verwijzen ernaar door.

We doen dus heel wat voor onze jongeren. Het is ook essentieel om dat te blijven doen. Jongeren aan het ondernemen krijgen is uiteraard de beste garantie voor onze toekomst in Vlaanderen, de welvaart van onze mooie regio.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): Voorzitter, ik ben mijn medewerkers voor vandaag vergeten voor te stellen: aan mijn linkerzijde Lowie en aan mijn rechterzijde Milo.

Het is een zeer interessant en bijzonder leuk project om jongeren te stimuleren om na hun studies verder te ondernemen. Ik hoop inderdaad dat ook andere hogeschool- of universiteitssteden of hogescholen of universiteiten zelf in andere provincies dan Antwerpen dit initiatief zullen verderzetten en hier ook verder op zullen inspelen.

Minister, ik heb nog twee bijkomende vragen. Kan dit project vanuit Vlaanderen nog meer actief gepromoot worden dan nu al het geval is? Misschien ook interessant, maar iets moeilijker om te beantwoorden: hoeveel van die studenten blijven ook na hun studententijd effectief zelfstandige?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Eerst en vooral: uit cijfers blijkt heel duidelijk dat wanneer jongeren in hun schoolse loopbaan, in het hoger onderwijs actief zijn als ondernemer, de kans bijzonder groot is – tot een op twee – dat ze na hun studies ook, al dan niet volledig of gedeeltelijk, een zelfstandige activiteit gaan doen. Tijdens de schoolse loopbaan als student-ondernemer aan de slag gaan, is dus wel degelijk een heel sterke stimulans voor ondernemerschap.

Wat betreft de acties, daar wordt naar verwezen. Er is ook de vraag om ze duurzaam te verlengen. Ze zijn heel goed bekend. Ze bestaan ook al sinds 2016. We

blijven daar natuurlijk reclame voor maken, dat spreekt voor zich. Tijdens het openingscollege heb ik dat onder andere ook gedaan. De cijfers kunnen u, collega's, zeker nagestuurd worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lage werkzaamheidsgraad van personen van buiten de Europese Unie – 261 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vijfde Socio-economische Monitoring en de aanbevelingen voor meer gelijke kansen en diversiteit op de Vlaamse arbeidsmarkt – 299 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, België blijft van alle Europese landen het slechtst scoren op het vlak van de arbeidsmarktintegratie van mensen met een buitenlandse nationaliteit. Dat blijkt uit het vijfde socio-economische monitoring-rapport van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) en van Unia. De werkzaamheidsgraad van mensen met een nationaliteit van buiten de Europese Unie ligt nergens in Europa zo laag als in België. Hij bedraagt volgens de jongste cijfers van Eurostat amper 40 procent. Dat wil zeggen dat slechts vier op de tien mensen van niet-Europese afkomst aan het werk zijn. Ook de kloof met de werkzaamheidsgraad van de Belgen, 73 procent, is nergens zo groot als bij ons. De ondertewerkstelling van niet-Europese allochtonen is in ons land een structureel probleem, ondanks de miljoenen subsidies om de werkzaamheidsgraad van die groep op te krikken.

Het rapport formuleert enkele aanbevelingen, zoals de creatie van meer jobs, een sterkere productiviteitsgroei en een grotere mobiliteit op de arbeidsmarkt. De onderzoekers pleiten ook voor het afbouwen van de kwaliteitsverschillen tussen de primaire en de secundaire arbeidsmarkt en het verbeteren van de doorstroming. Verder moet er een doortastend antidiscriminatiebeleid worden gevoerd, in combinatie met een diversiteitsbeleid. Praktijktesten en datamining kunnen daarbij helpen, zo klinkt het in het rapport.

Minister, hierover heb ik de volgende vragen. Welke van de aangehaalde aanbevelingen zult u in uw activeringsbeleid doorvoeren? Graag had ik concrete voorbeelden.

Wat vindt u van praktijktesten en datamining op de Vlaamse arbeidsmarkt? Is dat een wenselijk beleidsinstrument voor u?

Hoe verklaart u de oververtegenwoordiging van niet-Europese allochtonen in inactiviteit en werkloosheid, en hoe zult u dat aanpakken?

Hoe evalueert u de gesubsidieerde tewerkstellingstrajecten om niet-Europese allochtonen tewerk te stellen? Wordt dit gemonitord op doeltreffendheid en doelmatigheid? Zo ja, graag toelichting.

Welk budget spendeert u jaarlijks aan de diverse tewerkstellingstrajecten om allochtonen tewerk te stellen? Graag een oplijsting voor 2021 en 2022.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik denk het niet.

De voorzitter: Collega Annouri, excuseer.

Imade Annouri (Groen): Bij een vraag over discriminatie over het hoofd worden gezien, ik denk dat ik dat toch bij de voorzitter zal moeten aankaarten. *(Gelach)*

De voorzitter: We zitten op een metaniveau

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, ik heb hier Esra Mehmed uit Gent bij mij, in het kader van YOUCA. Zij zal de vraag stellen die ik heb ingediend. U zult horen dat dat meer kwaliteit zal inhouden dan elke vraag die ik hier ooit al heb gesteld.

Esra Mehmed: Minister, de Socio-economische Monitoring 2022 brengt de arbeidsmarkt in kaart op basis van origine en migratieachtergrond. Het is het resultaat van een tweejaarlijkse samenwerking tussen Unia en de FOD WASO.

De nieuwe editie toont aan dat mensen van buitenlandse origine het nog steeds moeilijker hebben op de arbeidsmarkt in België. Er is de jongste tien jaar vooruitgang geboekt, maar die gaat traag en is kwetsbaar. In 2020 was 40 procent van de mensen met een niet-Europese achtergrond in België aan het werk. Nergens in Europa ligt de werkzaamheidsgraad van migranten zo laag. In Frankrijk ligt die hoger dan 50 procent, in Nederland en Duitsland hoger dan 55 procent. Ook de kloof met de werkzaamheidsgraad van de Belgen, die 73 procent is, is nergens zo groot als bij ons.

Langer studeren loont, voor iedereen, al is dat toch minder het geval voor personen van buitenlandse origine. Zij belanden vaker in minder goede banen en in minder goede statuten. Bij gelijk opleidingsniveau blijven de loonverschillen tussen herkomsten bestaan. Bijna 22 procent van de hooggeschoolden van buitenlandse origine zit in de lagere loonklassen, tegenover 8,2 procent voor de mensen van Belgische origine.

Onderzoekers wijzen erop dat de onverklaarde verschillen wijzen op het bestaan van structurele discriminatie. Het rapport spreekt van hardnekkige etnostratificatie en structurele discriminatie. De weg naar een inclusieve arbeidsmarkt zonder discriminatie is nog lang.

De aanbevelingen in het rapport sturen aan op een bredere en alomvattende aanpak, en dat voor de diverse overheden in dit land. Mijn vragen focussen op de rol van de Vlaamse regering, meer in het bijzonder de aanbevelingen die gericht zijn op meer gelijke kansen, minder discriminatie en meer diversiteit op de arbeidsmarkt.

Minister, gaat u positieve acties in ondernemingen en sectoren promoten?

Op welke manier gaat u er, samen met de sociale partners, voor zorgen dat positieve actieplannen daadwerkelijk en op grotere schaal worden opgemaakt?

Gaat u bijkomende maatregelen nemen om in het buitenland behaalde diploma's, gevolgde opleidingen en verworven competenties eenvoudiger te valoriseren?

Hoe staat het met de vertegenwoordiging van personen van buitenlandse origine binnen de Vlaamse overheid? Zijn er drempels die spelen binnen de Vlaamse overheid die u zou willen wegnemen zodat de achterstand kan worden ingehaald?

Gaat u technieken van datamining en artificiële intelligentie inzetten om mogelijke gevallen van discriminatie op te sporen, zodat inspectiediensten gerichte controles kunnen uitvoeren? Zult u de nodige koppeling tussen databanken mogelijk maken, zodat de inspectiediensten kunnen beschikken over geaggregeerde en bewerkte data uit de diverse overheidsdatabanken?

In het rapport wordt erop aangedrongen werk te maken van een passend preventiebeleid tegen discriminatie in de ondernemingen, voor elke fase van de arbeidsrelatie: aanwerving, tewerkstelling, promotie en ontslag. Wat zult u ondernemen om dat in Vlaanderen meer ingang te laten vinden?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel.

Collega Malfroot, ik wil u danken voor uw belangrijke vragen, maar u zult begrijpen dat ik, om het wat efficiënt aan te pakken, voor het antwoord op uw deelvragen een, drie, vier en vijf ook wel verwijs naar het antwoord dat we op 2 juni jongstleden in de commissie hebben gegeven. Toen zijn we dieper ingegaan op de acties die ik ten aanzien van deze groep mensen onderneem. De maatregelen lopen intussen verder. Ik heb natuurlijk niet de gewoonte om het beleid iedere maand te wijzigen. Wat de budgetten betreft, verwijs ik dus ook naar de antwoorden op de schriftelijke vragen hieromtrent.

Esra, vorige week hebben we in deze commissie op vraag van de heer Annouri een discussie gevoerd over de nulmeting naar discriminatie binnen de sectoren, en ook over de rol van de Vlaamse Sociale Inspectie daarin. Ik herhaal dat het nulmetingstraject dat we afleggen an sich al sensibiliserend van aard is, en dat de inspectie specifiek daarin geen rol heeft. Wel is het zo dat, wanneer de inspectie discriminatie vaststelt tijdens haar controles, ze daar heel hard tegen optreedt.

De Vlaamse Sociale Inspectie maakt vandaag inderdaad reeds gebruik van artificiële intelligentie en het kruisen van databanken in verschillende domeinen, zoals de controles bij de dienstencheques, economische migratie en private arbeidsbemiddeling, waarbij naast data-analyse dus ook gegevens uit verschillende databanken worden gekruist. Daarnaast exploreert de afdeling de mogelijkheden rond datamining in andere materies, om zo het toepassingsgebied uit te breiden. Zo worden de mogelijkheden bekeken om gebruik te maken van extra ondernemingsinformatie in bulk uit commerciële databanken en het uitbreiden van 'process mining' en 'process automation'. Wat de toepassing in de bestrijding van arbeidsgerelateerde discriminatie betreft: daarover wordt ook samengezeten met de federale collega's bevoegd voor dit thema. Ik wil nog eens extra benadrukken dat ik heel sterk geloof in de mogelijkheden van artificiële intelligentie in het koppelen van data. Voor het speuren naar zowel illegale vormen van tewerkstelling als vormen van discriminatie liggen daar inderdaad nog wel heel wat kansen, die we nog meer gaan benutten dan we vandaag doen.

Op basis van de resultaten van de nulmeting uitgevoerd door de sectoren zullen zij ook een actieplan opstellen om verder met de resultaten van de nulmeting aan de slag te gaan.

Het valoriseren van in het buitenland behaalde diploma's is uiteraard de bevoegdheid van de minister die bevoegd is voor het onderwijs, collega Weyts. Naast de NARIC-procedure (National Academic Recognition Information Centre), waarbij je diploma gelijkwaardig kan worden verklaard, zetten wij ons samen in om competenties, waar ze ook verworven zijn, te laten erkennen. Dat is wat we de eerder of elders verworven competenties (EVC's) noemen. Een persoon die zijn competenties wil laten beoordelen en certificeren, kan een EVC-traject doorlopen in een geregistreerd EVC-testcentrum. Na een succesvolle proef wordt eenzelfde beroepskwalificatiebewijs uitgereikt als na het slagen in een beroepskwalificerende opleiding. Het EVC-traject kan worden gevolgd bij zowel publieke instellingen als privé-bedrijven binnen en buiten de onderwijssector. Het register voor beroepskwalificerende trajecten biedt een overzicht van aanbieders van zowel opleidingstrajecten als EVC-trajecten binnen en buiten het onderwijs.

Tot slot, hoe we binnen de Vlaamse overheid werk maken van een inclusief diversiteitsbeleid, valt onder de bevoegdheid van collega-minister Somers. In 2016 zijn streefcijfers bepaald voor de tewerkstelling van personen van buitenlandse herkomst bij de Vlaamse overheid. Het streefcijfer werd op 10 procent gelegd. Met 12,1 procent in 2021 voldeed de Vlaamse overheid aan dat streefcijfer.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, verwijzen naar een schriftelijke vraag is natuurlijk een goede bliksemafleider. Dat is natuurlijk evenveel als zeggen dat al die acties en al die inspanningen die worden gedaan om die personen van buiten de Europese Unie tewerk te stellen, tot niks leiden, maar de belastingbetaler wel vooral veel geld kosten. Wij zijn wel goed om de lasten te betalen. Daar komt het eigenlijk op neer. We zien echter ook, door het feit dat u de vraag negeert, dat al die inspanningen hun doel voorbijschieten.

Ik wijs u er nogmaals op dat de tewerkstellingskloof nergens groter is dan hier. Opnieuw scoort België in dezen het slechtst. Ik had het daarstraks ook al over de uitkeringen. Die worden ook te makkelijk aan de allochtonen toegekend, en vooral veel te lang en zonder voorwaarden. De fout ter zake ligt natuurlijk ook wel bij onze federale collega's, maar zoals u daarstraks zelf al zei, bent u een voorstander van fiscale autonomie. Ik roep u dan nogmaals op om ook inzake dit thema dringend rond de tafel te gaan zitten, zodat ook het activeringsbeleid voor die niet-Europese allochtonen wordt aangepakt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Deze cijfers zijn echt niet goed, en dat is opvallend en al lange tijd zo. Ik zit toch al – of nog maar, het is maar hoe je het ziet – acht jaar in dit parlement, en al acht jaar voeren we hetzelfde soort discussies, waarbij we erachter komen dat we het in België echt, echt niet goed doen. Als we kijken naar de ons omringende landen, zien we dat die cijfers daar beter zijn. Het is niet zo dat wij een ander soort mensen met migratierechts binnenkrijgen. Migratie in Europa, dat is op dezelfde manier, maar daar worden ze meer geactiveerd, en hier in België zie je keer op keer dat we op die problemen botsen. Dan kun je dus niet anders dan concluderen dat de maatregelen die in het verleden zijn genomen, onvoldoende werken. Dat is een domme situatie. Collega Ongena – hij is er nu niet meer – haalde gisteren aan, over de Oekraïense vluchtelingen, dat we daar potentieel verkwansen, maar dat geldt zeker ook in deze situatie. Je hebt een groep mensen die je kunt activeren, die kunnen bijdragen, die willen bijdragen, maar dat lukt niet, dat marcheert niet. Dat is dus laaghangend fruit dat we keer op keer gewoon laten hangen, terwijl we het nodig hebben, ook om die mensen daar voor een stuk mee te emanciperen.

Een aspect dat ik daaraan wil toevoegen, is het aspect van de hoogopgeleiden. Ik herinner mij een debat in dit parlement over mensen met migratierechts die hoogopgeleid zijn, die verdere studies hebben gedaan en een job gaan zoeken. Zij moeten zeven keer langer zoeken naar een job dan hun diplomagenoten die geen migratierechts hebben. Dat is een gigantisch probleem, want eigenlijk zeg je dan dat het niet blijkt te kloppen dat wie zijn best doet, kan meeschrijven aan ons maatschappelijk verhaal. Er zijn immers mensen die er volop voor gaan, maar op een bepaalde muur botsen. Als in het rapport dat hier wordt aangehaald, letterlijk staat dat er een probleem is van etnostratificatie, dat er een probleem is van structurele discriminatie, dan ga je die muur moeten slopen om ervoor te zorgen dat je dat laaghangend fruit kunt plukken.

U hebt nu aangehaald dat die sectorconvenanten er binnenkort aankomen, dat dat doelen zijn die ze zullen moeten opstellen, maar mag ik u vragen of u een bepaalde target qua activering in uw hoofd hebt? Is er een bepaald doel dat u voor uzelf

vooropstelt, concreet, in cijfers? Waarom vraag ik dat? Zoals ik in het begin zei, we zijn al jarenlang hetzelfde soort discussie aan het voeren. Ik zou eigenlijk meer ambitie willen zien, omdat dat die mensen zelf ten goede komt, onze arbeidsmarkt ten goede komt en ons allemaal verder helpt. Welke concrete cijfers, concrete doelstellingen, concrete ambities hebt u? Waarop mogen we u afrekenen wat dit dossier betreft als deze legislatuur gedaan is?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, voorzitter, goedemiddag. Naast mij zit ook een top-YOUCA-studente, Annelyn De Meerleer. Zij zou graag over dit thema tussenkomen.

Annelyn De Meerleer: Voorzitter, dank u dat ik vandaag het woord mag nemen. Beste commissieleden, in dit lijvige rapport wordt er expliciet verwezen naar de grote verschillen tussen de arbeidsmarktindicatoren in de verschillende gewesten. We lezen dat de werkzaamheidsgraad het hoogst is in Vlaanderen. Tegelijkertijd ligt de werkloosheidsgraad hier het laagst. Dat is in fel contrast met de andere deelstaten. We moeten in het licht van dit rapport en de aanbevelingen dus steeds rekening houden met de verschillende situaties in de gewesten. Met andere woorden, we moeten voor Vlaanderen een aanpak op maat hebben om die specifieke uitdagingen hier aan te pakken. Deze Vlaamse Regering wil immers absoluut een werkzaamheidsgraad van 80 procent realiseren in onze regio. We mogen in Vlaanderen geen talent verloren laten gaan. We moeten iedereen mee in het bad trekken.

Om dat te doen, hebben we uiteraard de juiste hefboomen nodig. Daarom heeft de Vlaamse Regering reeds meermaals aangedrongen bij de federale overheid om een asymmetrisch arbeidsmarktbeleid mogelijk te maken. We moeten immers ambitieus zijn. We moeten die 80 procent halen. In dit rapport missen we bij de beleidsaanbevelingen echter een duidelijk verhaal van rechten en plichten, van kansen geven en kansen grijpen. Dat begint uiteraard bij het onderwijs. Als YOUCA-leerling uit het vijfde middelbaar besef ik dat maar al te goed. In Vlaanderen hebben we enorm veel mogelijkheden qua onderwijs en opleidingen, maar we stellen vast dat sommigen de weg naar dat aanbod niet vinden. Daarom stel ik graag deze vraag: welke drempels zijn er en hoe kunnen we die wegwerken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik wil het heel positief benaderen. Ik heb het daarstraks al gezegd, en ik herhaal het heel graag. Ik ben voor de eerste maal op bezoek geweest bij de raad van bestuur van VDAB. Wat is vandaag de allergrootste uitdaging in Vlaanderen? Het invullen van de meer dan 400.000 vacatures op jaarbasis. We hebben meer dan 400.000 vacatures in Vlaanderen, en we hebben maar 180.000 werkzoekenden, wat goed is, want dat is vrij laag. Daarnaast hebben we echter 700.000 niet-beroepsactieven, en in die groep zitten inderdaad een heel groot aantal mensen met een migratieachtergrond. Zij zijn een deelgroep, om het zo te zeggen. We hebben de mensen die SWT'er zijn (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag), de mensen met vervroegd pensioen, de mensen met een arbeidshandicap, de studenten, de langdurig zieken, en we hebben een heel grote groep mensen met een migratieachtergrond die we minder vertegenwoordigd zien op de arbeidsmarkt.

Ik ken zelf heel veel mooie voorbeelden van de activering van mensen met een migratieachtergrond, en jullie waarschijnlijk ook: werken met rolmodellen specifiek om naar de doelgroep te gaan, heel 'outreaching'. Ik heb aan VDAB de duidelijke vraag gesteld om, met hun partners, per deelgroep binnen de groep niet-beroepsactieven, dus ook voor de mensen met een migratieachtergrond, met concrete plannen te komen om naar een grotere activering te gaan dan vandaag het geval is. Mijnheer Annouri, dat is mijn antwoord op uw tweede vraag. Ik denk dat we dat moeten doen vanuit een positieve benadering. Er zijn heel veel mooie voorbeelden.

Ik ken zelf bijvoorbeeld in het Genkse het project met vrouwen met een migratieachtergrond waarbij vrouwen die de stap hebben gezet naar het kleuteronderwijs, als rolmodel dienen om toegang te vinden tot de doelgroep, om samen aan de slag te gaan binnen een Europees project om meer mensen uit die groep naar de arbeidsmarkt toe te leiden.

Er zijn inderdaad nog een heel aantal drempels. Wij zien dat ook. We hebben dat recent ook nog ervaren bij de interregionale mobiliteit, maar die zie je in dezen ook terugkomen. Dat is vaak de taal. De taal is nog een uitdaging. Ook is er het opleidingsniveau. Het lijkt me inderdaad ook belangrijk om de drempels te inventariseren, om daar dan ook de gepaste antwoorden op te geven, om al die drempels zo veel mogelijk weg te werken.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, toch een aantal zaken. Ten eerste ben ik wel blij dat collega Annouri bevestigt dat het huidige activeringsbeleid voor de niet-Europese allochtonen niet werkt. Het is positief dat Groen daar ook zo over denkt. Ten tweede is het voor ons ook wel duidelijk dat die praktijktesten, die datamining en uw diversiteitsbeleid het structurele probleem van ondertewerkstelling ook niet zullen oplossen. Ik hoop dat u het toch met mij eens bent en in het Vlaams Belang een partner vindt voor een strikt activerings- en sanctioneringsbeleid, want wie hier werkonwillig is, heeft hier weinig te zoeken.

Ten derde, voor u zou verwijzen naar economische migratie – want het komt natuurlijk ook wel eens bij de werkgevers op om te verwijzen naar economische migratie om die arbeidsmarktkrapte hier op te vangen –, wil ik u toch hier nogmaals herinneren aan die cijfers. We zijn er hier de hele tijd over bezig. Zes op de tien vrouwen van allochtone afkomst werken niet. Vier op de tien mannen van allochtone afkomst werken niet. Zorg er dus voor dat die inactieven aan de slag geraken, want die werkkrachten zijn er, maar ze vinden de weg niet naar het werk. Het is ook niet nodig om al die drempels nog te gaan inventariseren, want we kennen de drempels. Het feit is dat ze nu dringend moeten worden geactiveerd, en wat dat betreft, hebt u een belangrijke taak: zet wie hier is aan het werk vooraleer u nog meer werkkrachten uit het buitenland naar hier haalt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega Malfroot, ik ben blij dat ik wat positiviteit in uw leven kan brengen. Dan is deze middag toch al zeer geslaagd voor mij.

Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Om het nog even te hebben over arbeidsmigratie: ik denk dat elke expert en iedereen die met de thematiek bezig is, beseft dat we arbeidsmigratie nog nodig zullen hebben, tot spijt van wie het benijdt. Dat zal een belangrijk aspect zijn voor de uitdagingen die er nu zijn als we onze economie willen versterken. We kunnen van mening verschillen over hoe we die arbeidsmigratie zullen invullen, maar ze zal alleszins wel nodig zijn. Ik denk dus dat het het beste is om daar geen illusies over te hebben.

Ik wil het echter hebben over uw antwoord. U zegt dat u het positief wilt benaderen. Voor mij is het geen kwestie van positiviteit of negativiteit. Het is ook een kwestie van realiteit, en de realiteit is dus dat we al jaren hetzelfde soort discussies voeren en dat we zien dat er op dat vlak geen verbetering is. Eigenlijk is er nu, op dit moment, een soort 'perfect storm': we moeten nu echt die beweging maken. De arbeidsmarkt staat in brand. We hebben mensen nodig. Men smeekt om werkkrachten. Nu zou je een shift moeten maken. 'If not now, when'? Dat is het gevoel dat ik daar zelf bij heb. Dan gaan we een kans missen om dit in een andere plooi te leggen en ervoor te zorgen dat meer mensen worden geactiveerd, bijvoorbeeld, onder andere, de kwetsbare groep van de vrouwen met migratieroots. Op dit moment

worden zij nog niet voldoende geactiveerd. We zouden mensen meer tools moeten kunnen geven om deel te nemen.

Minister, ik wil hiermee afsluiten. Als het gaat over hoe men die realiteit percipieert, of ik het nu ben, iemand van 38 jaar die hier geboren en getogen is en die altijd al dit soort problematieken is tegengekomen, of iemand die twintig jaar jonger is dan ik, als wij daarover met elkaar praten, dan zeggen wij eigenlijk hetzelfde aan elkaar: in de praktijk zie je van al die maatregelen vaak te weinig. Te veel mensen botsen op die muur. De historische opdracht die wij hebben, is ervoor zorgen dat de generatie die er nu aankomt, over twintig jaar kan zeggen dat er muren gesloopt zijn, dat die problematiek er veel minder is. Dat zal goed zijn voor de Vlaming, zal goed zijn voor de arbeidsmarkt en zal goed zijn voor ons als samenleving. Dat is hetgeen waarvan ik denk dat de regering en de beleidsmaatregelen erop moeten worden afgerekend.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het uitbuiten van seizoenarbeiders – 265 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voor ik mijn vraag stel, heb ik misschien nog een klein kwisje voor de YOUCA'ers. Daarnet zei er iemand: gok eens tot welke partij wie behoort. Misschien puur op basis van het vestimentaire: gok eens welke staatsstructuur gelijk wie beoogt, en kijk vooral naar collega Malfroot die hier mooi in de tricolore gehuld is. (*Gelach*)

Mijn vraag gaat over een schrijnend thema. Collega De Vreese en andere collega's hebben het al gehad over het Borealisverhaal, iets wat ons allemaal extreem heeft aangegrepen. Als er iets is waar we allemaal collectief voor strijden en waar we allemaal zeer radicaal in zijn, dan is het dat elke vorm van uitbuiting van mensen op de werkvloer maar ook elders keihard maar dan ook keihard moet worden tegengegaan.

Ik ben heel blij met de manier waarop de debatten over Borealis en Antwerp Container Transport met unanieme standpunten zijn gevoerd. Afgelopen week hebben we toch opnieuw iets bijzonder degoutants en schrijnends meegemaakt. In het fruitbedrijf Van der Velpen zouden veertig Poolse en Roemeense seizoenarbeiders in degoutante omstandigheden gehuisvest zijn geweest, onvoldoende tot niet betaald en daar via een tussenpersoon terechtgekomen zijn. Ze kregen geen contract en de financiële beloftes werden niet waargemaakt. Alles is uitvoerig in de media gekomen.

Naar aanleiding van de misbruiken bij Borealis die collega De Vreese en andere collega's hier aan de kaak hebben gesteld, hebt u forse taal gebruikt, minister, om ten strijde te gaan tegen al dat degoutant gedoe. Ik vond het toch nuttig om ook dit misdrijf hier in het parlement ter sprake te brengen.

Minister, is de Vlaamse Sociale Inspectie hier al in betrokken?

Er wordt aangegeven dat het niet de eerste keer is dat deze onderneming zich bezondigt aan dergelijk degoutant gedoe. Was die al gekend bij de inspectie en indien ja, gingen er dan geen knipperlichten aan?

In welke mate houdt de inspectie rekening met het feit dat ondernemingen in het verleden al tegen de lamp zijn gelopen?

Heeft Vlaanderen een zeer laagdrempelig meldpunt om dergelijk misbruik te signaleren?

Op welke manier wordt er afgestemd met de collega's aan de overkant van deze mooie straat?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Mijn inspectiedienst heeft in samenwerking met de federale Arbeidsinspectie, de inspectiedienst van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) en de Vlaamse Wooninspectie een controle uitgevoerd bij deze onderneming, maar er werden geen inbreuken vastgesteld waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie bevoegd is. Er zijn dus geen inbreuken vastgesteld op het vlak van tewerkstelling van economische migranten. Er zijn voor deze onderneming geen arbeidskaarten uitgereikt en bij dit inspectiebezoek werden er dus ook geen illegaal tewerkgestelde niet-EU-burgers aangetroffen. Het dispuut zou voornamelijk draaien rond de verloning van seizoenarbeiders uit andere Europese lidstaten. Het is de federale Arbeidsinspectie die deze zaak verder onderzoekt.

In het verleden werden er bij deze onderneming al enkele controles uitgevoerd tijdens gezamenlijke controleacties met diverse inspectiediensten, waaronder ook de Vlaamse Sociale Inspectie. Maar ook toen werden er geen inbreuken vastgesteld aangaande de tewerkstelling van derdelanders.

Inbreuken die in het verleden zijn vastgesteld, zijn inderdaad een belangrijk criterium voor mijn inspectiedienst om te bepalen waar er controles worden uitgevoerd.

De Vlaamse Sociale Inspectie heeft een meldpunt om mogelijke inbreuken of onregelmatigheden te melden. Dit kan gebeuren via een webformulier, maar op de website van het meldpunt staat ook het adres, het telefoonnummer en het e-mailadres van de inspectie vermeld. De burger kan dus op verschillende manieren contact opnemen met de inspectie.

Op deze webpagina staat tevens een link naar het meldpunt voor eerlijke concurrentie van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) om misbruiken te melden die niet onder de bevoegdheid vallen van mijn inspectiedienst. Indien er toch meldingen zouden binnenkomen over zaken waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie niet bevoegd is, wordt dit overgemaakt aan de bevoegde dienst. Omgekeerd worden meldingen waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie bevoegd is en die binnenkomen bij andere inspectiediensten of op het Meldpunt voor Eerlijke Concurrentie, aan hen doorgegeven.

Zoals hier al vaker besproken, worden vanuit de SIOD of onder de auspiciën van de arbeidsauditeur regelmatig gecoördineerde acties vanuit verschillende inspectiediensten opgezet. Inbreuken stoppen namelijk niet aan de bevoegdheidsgrenzen. Dat spreekt voor zich.

Daarnaast zetten we uiteraard ook in op het voorkomen ervan, op preventie. We geven een subsidie van 160.000 euro aan het Kenniscentrum Groene Sectoren om in te zetten op werkbaar werk voor seizoenarbeiders. In het eerste jaar werd informatie voorzien over wat de verwachtingen zijn per landbouwactiviteit en hoe men daarbij veilig aan de slag kan, plus informatie over gezondheidszorg in Vlaanderen in verschillende talen. Voor het tweede jaar wordt meer ingezet op de coachende rol van de werkgever-landbouwer en een positieve invulling van de vrije tijd in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Uit uw antwoord heb ik begrepen dat men op het vlak van de Vlaamse inspectie waar men een Vlaamse bevoegdheid heeft geen inbreuken

heeft vastgesteld, maar federaal wel, dat dat meldpunt er ook komt en dat dat laagdrempelig zou zijn.

Mijn bijkomende vragen zijn de volgende. De meeste zaken waar het echt gortig wordt en waar het dik foute overtredingen zijn, zitten wat inspectie betreft nog op het federaal niveau. Ik vind dat bedrijven zoals dit, maar uiteraard ook Borealis en zo meer, die zich in de degoutante zone van inbreuken bevinden, uitgesloten moeten worden van alle mogelijke Vlaamse steunmaatregelen. Dan heb ik het over de RSZ-korting (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) voor werknemers, kmo-portefeuille, R&D-subsidies (Research and Development) en noem maar op. Er zou een zwarte lijst moeten bestaan van bedrijven die het erg gortig gemaakt hebben op het vlak van uitbuiting van mensen. Stel nu dat er zoals in dit geval federale inbreuken zijn vastgesteld en geen Vlaamse, is er dan geen mogelijkheid om dergelijke bedrijven op een zwarte lijst te zetten zodat ze op geen enkele manier nog Vlaamse steun, niet alleen van u maar ook van andere departementen, kunnen ontvangen? Zo niet, bent u bereid om daar een initiatief voor te nemen of om ons een initiatief te laten nemen, net zoals we trouwens op mijn vraag destijds gedaan hebben met mensen die het op het vlak van dienstencheques te bont maakten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, wat betreft het meldpunt: er is een meldpunt.

Ik ben absoluut wel voorstander van de flexacties. Dat zijn geïntegreerde acties, ongeacht het bevoegdheidsniveau. We hebben daar heel wat positieve ervaringen mee op het terrein.

Wat de sancties betreft, is het wat ons betreft zeker het bekijken waard om na een veroordeling een gevolg te geven, ook op Vlaams niveau. Het is een suggestie die verder kan worden bekeken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dank u voor de openheid. Ik stel voor, als het goed is voor u, dat we, net zoals wij hebben gedaan voor de dienstencheques, een partijoverschrijdend initiatief nemen en u vanuit het parlement een decretale grond aanbieden om dat type gangsters voor eeuwig en altijd van Vlaamse steun te onttrekken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van het federale wetsontwerp tot wijziging van de Vreemdelingenwet op de doorlooptijden voor gecombineerde vergunningen – 292 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Onlangs werd in de commissie Binnenlandse Zaken in het federaal parlement een wetsontwerp goedgekeurd om de Vreemdelingenwet te wijzigen. Met dit wetsontwerp wil de Federale Regering de mogelijkheden om vanop het Belgisch grondgebied een gecombineerde vergunning aan te vragen, uitbreiden. Er komen dus nieuwe categorieën van derdelanders bij die in plaats van in het land van herkomst hier in België een single permit kunnen aanvragen. Het gaat om mensen die toegelaten of gemachtigd zijn tot een lang verblijf en die wegens omstandigheden van statuut zouden willen wijzigen. Naast bijvoorbeeld

gezinsherenigers kunnen ook Oekraïense tijdelijke ontheemden via deze wetswijziging een gecombineerde vergunning aanvragen.

Deze wetswijziging heeft ook impact op Vlaamse bevoegdheden. Arbeidsmigratie, het aanvragen van een single permit behoort namelijk tot de bevoegdheid van de deelstaten. Ze kan een grote impact hebben op het aantal aanvragen van gecombineerde vergunningen en dus ook op de doorlooptijden. Dat is een van de redenen waarom ik de vraag stel: omdat ik het zelf heel moeilijk kan inschatten. Aanvragen voor single permits moeten zowel door de Dienst Economische Migratie als door de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) worden behandeld, dus Vlaams en federaal. In het verleden zijn de doorlooptijden van deze vergunning vaak opgelopen, dikwijls door een vertraging op het federale niveau.

Bent u als minister, of is de Vlaamse Regering, geraadpleegd over dit wetsontwerp? Wat is uw standpunt?

Is er hierover overleg gepleegd op Vlaams niveau? Is er een inschatting gemaakt van het aantal mensen waarover het zou kunnen gaan?

Hoe oordeelt u als minister over de potentiële impact op de Dienst Economische Migratie wegens een potentiële sterke stijging van aanvragen? Hebt u reeds contact opgenomen met uw federale collega's omtrent de impact van deze uitbreiding? Zo ja, wat waren dan de conclusies van dit overleg?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals u aanhaalt, betreft het hier een wijziging van de Vreemdelingenwet. Deze wet is, zoals u weet, een autonome federale bevoegdheid. Ik denk ook niet dat het uw voorstel is of dat van uw partij om over autonome Vlaamse bevoegdheden in onderhandeling te gaan met de federale overheid. Er is hier dus geen interfederale interkabinettenwerkgroep (IKW) over geweest, noch een Vlaamse IKW, aangezien er hier dus geen bevoegdheid voor ons ligt.

Waarover gaat de wetswijziging specifiek? Dankzij deze wijziging zul je vanuit België je permanente verblijf kunnen inruilen voor een tijdelijk verblijf als arbeidsmigrant. Dat klinkt natuurlijk vreemd. Want waarom zou je je permanente verblijf in België, met onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt, inruilen voor een tijdelijk verblijf als economisch migrant, met een beperkte toegang tot de arbeidsmarkt, die vasthangt aan één specifieke werkgever?

Wel, in bepaalde gevallen kan dat toch interessant zijn. Ik geef het voorbeeld van een vrouw die als gezinshereniger naar Vlaanderen komt om aan gezinshereniging te doen met haar echtgenoot. Op een bepaald moment gaat het koppel uit elkaar, en in dat geval moet de vrouw terugkeren naar het land van herkomst, ook als zij hier al werkt. Dankzij deze wetswijziging kan zij op dat moment een omzetting vragen van een statuut van gezinshereniger met permanent verblijf naar dat van economisch migrant. Zo kan zij hier blijven werken. Het gaat dan om een hooggeschoolde of knelpuntfunctie. Dit geeft ook zekerheid aan werkgevers die bijvoorbeeld gezinsherenigers tewerkstellen, want zo kunnen zij vandaag van de ene op de andere dag een werknemer verliezen. Dat wordt hiermee dan ondervangen. Ook Oekraïense tijdelijk beschermde zullen een gecombineerde vergunning kunnen aanvragen op het moment dat het statuut van tijdelijke bescherming afloopt.

Natuurlijk heeft zo'n wetswijziging ook een impact op Vlaanderen, dat is zeker. Maar zoals u merkt, zal het gaan om een beperkt aantal gevallen. Ik zal dat uiteraard van heel nabij blijven opvolgen.

Dan was er uw derde vraag. De Dienst Economische Migratie schat de impact van deze wetswijziging als zeer miniem in. Ik heb hen gevraagd om de instroom via dit

kanaal heel goed te monitoren. Mijn zorg rond de doorlooptijden is dezelfde als de uwe.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, dit is inderdaad wel wetgeving die een impact kan hebben. En de communicatie rond het wetsvoorstel vanuit het federale niveau focuste zich voornamelijk rond twee categorieën. De eerste categorie, en die dateert al van de tijd van toen staatssecretaris Mahdi aan zet was, ging over Oekraïners die aan het einde zijn van hun tijdelijk statuut. Zij zitten aan het einde van hun statuut en ze willen hier blijven. Zoals we gisteren ook in de plenaire besproken hebben, zijn er 935 Oekraïners die tewerkgesteld worden via VDAB. De andere cijfers hebben we niet, maar die komen eraan. Dat zult u bekijken. Er zijn echter in september meer dan 15.000 leeflonen uitgekeerd, ook aan Oekraïners.

Als het statuut van deze mensen ten einde loopt, dan is de enige mogelijkheid om hier te blijven deze procedure, die nu voorligt. En de druk wordt groot op een eigenlijk al kwetsbare groep. En wat we in het verleden gezien hebben, is dat er dan mensen klaarstaan om daar misbruik van te maken. Als werk de enige uitweg is om hier te kunnen verblijven – denk bijvoorbeeld aan de regularisatiecampagne ten tijde van Melchior Wathelet –, dan zien we fraude, schijnfirma's, uitbuiting.

Hetzelfde zien we met de gezinshereniging. Dat was categorie 2, die opgenoemd werd als een van de redenen van dit wetsvoorstel. Denk aan gezinsherenigers die in een kwetsbare positie zouden zitten door huishoudelijk geweld. Ook voor hen werd gezegd dat ze dan via deze procedure een soort uitweg zien om hier toch te kunnen verblijven. Ook hier denk ik, minister, dat we erop moeten toezien dat deze kwetsbare profielen niet uit wanhoop van de regen in de drop terechtkomen.

Ik denk dat we ook bijkomend moeten toezien op fraude, bijvoorbeeld aan de hand van schijnhuwelijken. En ik denk dat het inderdaad heel moeilijk is om die inschatting nu te maken, van wat dit wetsvoorstel zal doen in de toekomst. Het is allemaal 'wat als'. Maar het enige wat ik daarrond vraag, is om dat toch goed in de gaten te houden, zodat er op dat vlak geen misbruiken zijn, of dat u tegen het einde van het statuut van die tijdelijk ontheemden goed bekijkt of dat geen push is richting eventueel malafide werkgevers die dan oppoppen, om van die mensen misbruik te maken.

In totaal waren er in 2021 9020 aanvragen voor single permits, en in 2022 nu al 4994. Dat zullen er waarschijnlijk al 5000 zijn. We kunnen dus inderdaad onmogelijk inschatten hoeveel Oekraïners bij einde statuut die omschakeling zullen maken. Maar stel dat al de mensen die nu inderdaad via VDAB werden tewerkgesteld en 1000 mensen extra daarom vragen, dan heeft dat inderdaad wel een impact op uw administratie en op uw mensen. Ook daar, maar dat hebt u daarnet ook gezegd, vraag ik u om dat zeer goed te monitoren.

Ik ben zelf benieuwd naar dat wetsvoorstel, en ik begrijp ook dat we bepaalde mensen die hier in knelpuntberoepen zitten, hier willen behouden, gezien de krapte op de arbeidsmarkt – zonder dat ze inderdaad terug moeten keren naar hun land van herkomst.

Ik vind het een soort schijnoplossing voor de tijdelijke Oekraïners. We zijn daar eigenlijk gestart met het tijdelijk onthemen. Hadden zij nu op een manier asiel aangevraagd en gekregen, dan zaten we ook niet in die vraag naar omschakeling van statuut en het gebonden zijn aan één werkgever.

Nu, gedane zaken nemen geen keer. Ik vraag u gewoon om oplettend te zijn rond het wetsvoorstel.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat gaan we doen, mevrouw De Vreese.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.